

Uchwała Nr 164/XV/2026
Rady Gminy Czernice Borowe
z dnia 30 września 2026 r.

w sprawie przyjęcia Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Czernice Borowe na lata 2026–2031

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym oraz w związku z art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Rada Gminy Czernice Borowe uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji i Rozwoju Usług Społecznych Gminy Czernice Borowe na lata 2026–2031, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czernice Borowe.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy
Włodzimierz Stolarczyk
Włodzimierz Stolarczyk

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Załącznik do Uchwały nr 164/XV/2026
Rady Gminy Czernice Borowe
z dnia 30 września 2026 r.

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Czernice Borowe na lata 2026- 2031

Dokument opracowany przez:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicach Borowych
ul. Dolna 2,
06-415 Czernice Borowe

Gmina Czernice Borowe
ul. Dolna 2,
06-415 Czernice Borowe
www.czerniceborowe.pl

Przy wsparciu:

**Mazowieckie Centrum
Polityki Społecznej**
ul. Grzybowska 80/82
00-844 Warszawa
www.mcps.com.pl

Utila Sp. z o.o.
ul. Łotewska 17 lok. 01
03-918 Warszawa
www.utila.pl

Czernice Borowe, 2026

**Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego**

**Rzeczpospolita
Polska**

**Dofinansowane przez
Unię Europejską**

Plan powstał w ramach projektu
„Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”
prowadzonego w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus
Priorytet IV. Spójność społeczna i zdrowie
Działanie 04.13 Wysokiej jakości system włączenia społecznego

	Wykaz skrótów	4
1.	Wstęp	5
	Koncepcja opracowania Planu	5
2.	Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych i programowych	6
3.	Diagnoza	7
3.1.	Charakterystyka	7
3.1.1.	Struktura społeczna	7
3.1.2.	Główne problemy społeczne i przyznawane świadczenia	9
3.2.	Zasoby gminy Czernice Borowe	12
3.2.1	Istniejące na terenie zasoby, podmioty i organizacje	12
	Obszar pomocy społecznej	12
3.2.2.	Odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej	17
3.2.3.	Usługi świadczone w środowisku	17
3.3.	Diagnoza potrzeb wybranych grup docelowych w podziale na obszary wsparcia	20
3.4.	Analiza potrzeb podmiotów pomocy społecznej	27
4.	Plan deinstytucjonalizacji usług społecznych	29
4.1.	Osoby starsze	30
4.2.	Osoby z niepełnosprawnościami	31
4.3.	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	32
4.4.	Dziecko i rodzina	33
5.	Zestawienie potencjalnych źródeł finansowania	34
6.	Systemy monitorowania i oceny	40
6.1.	Wskaźniki rezultatu i produktu	40
6.2.	Opis systemu monitorowania realizacji planu i osiągnięcia wskaźników	42
6.3.	Ocena skuteczności i efektywności planu (ewaluacja)	43
7.	Spis elementów graficznych	44

WYKAZ SKRÓTÓW

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

DPS – Dom Pomocy Społecznej

GOPS – Gminny ośrodek pomocy społecznej

GUS – Główny Urząd Statystyczny

LPDI – Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

MRPiPS – Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

NGO – Organizacja pozarządowa

NSP 2021 – Narodowy Spis Powszechny 2021

UTW – Uniwersytet trzeciego wieku

1. WSTĘP

Niniejszy Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych na lata 2026-2031 stanowi odpowiedź na zmieniające się potrzeby mieszkańców gminy, wyzwania społeczno-demograficzne oraz ewolucję podejścia do prowadzenia polityki społecznej.

Przez wiele lat wsparcie z pomocy społecznej kierowane było głównie do osób zagrożonych wykluczeniem i znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Obecnie obserwujemy zmianę w prowadzeniu polityki społecznej i rozszerzanie zakresu jej oddziaływania na wszystkich mieszkańców lokalnych społeczności. Realizacja celów nowej polityki społecznej wymaga integracji działań różnych systemów, takich jak pomoc społeczna, ochrona zdrowia, edukacja czy ekonomia społeczna oraz planowania opartego na diagnozie potrzeb. Kluczowym założeniem Planu jest rozwój usług świadczonych w miejscu zamieszkania jako uzupełnienia dla opieki instytucjonalnej, przy jednoczesnym zachowaniu możliwości wyboru najbardziej odpowiedniej formy wsparcia przez mieszkańców.

Plan odpowiada na zdiagnozowane wyzwania, w szczególności związane ze starzeniem się społeczeństwa oraz rosnącym zapotrzebowaniem na usługi wspierające codzienne funkcjonowanie. Uwzględnia również w szczególności potrzeby dzieci i rodzin, osób z niepełnosprawnościami oraz osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

KONCEPCJA OPRACOWANIA PLANU

Plan został opracowany przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej we współpracy z ekspertami zewnętrznymi. Podstawą jego przygotowania była analiza *desk research*, obejmująca diagnozę lokalnych potrzeb oraz przegląd dokumentów sprawozdawczych gminy, w tym Raportu o stanie gminy.

Analizę danych zastanych pogłębiono o spotkanie warsztatowe z przedstawicielami lokalnych instytucji i podmiotów. 12 sierpnia w siedzibie Ochotniczej Straży Pożarnej w Czernicach Borowych odbyły się warsztaty diagnostyczno-strategiczne, w których uczestniczyli przedstawiciele samorządu, GOPS, Rady Seniorów, placówek oświatowych i kulturalnych, Policji oraz podmiotów społecznych. Wnioski z warsztatów wykorzystano przy określaniu kierunków działań ujętych w Planie.

Dokument składa się z części diagnostycznej i wdrożeniowej. Pierwsza obejmuje analizę sytuacji społecznej, identyfikację problemów oraz inwentaryzację zasobów lokalnych. Druga zawiera kierunki działań w kluczowych obszarach wsparcia, wykaz potencjalnych źródeł finansowania działań ujętych w Planie oraz system monitorowania i oceny realizacji Planu. Realizacja Planu ma na celu rozwój dostępnych i zintegrowanych usług środowiskowych, wzmocnienie lokalnego systemu wsparcia, a w konsekwencji poprawę jakości życia mieszkańców gminy.

2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH I PROGRAMOWYCH

Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych został opracowany z uwzględnieniem kierunków rozwoju usług społecznych i polityki społecznej określonych na poziomie krajowym, regionalnym, powiatowym i gminnym. W analizie wykorzystano Strategię Rozwoju Usług Społecznych, politykę publiczną do roku 2030 (z perspektywą do 2035 roku), Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2026-2030, Strategię Rozwiązywania

oraz Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Czernice Borowe na lata 2022-2027.

Przy opracowaniu Planu opierano się na Ogólnopolskich wytycznych dotyczących tworzenia lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych, które stanowią punkt odniesienia dla określenia zakresu diagnozy, kierunków rozwoju usług środowiskowych oraz planowanych działań w obszarze deinstytucjonalizacji.

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Dokument	Zgodność
Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 roku)	• Cel strategiczny 2. Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu świadczącego usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu • Cel strategiczny 3. Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia niepełnosprawności • Cel strategiczny 4. Stworzenie skutecznego systemu usług społecznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi
Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2026-2030	• Cel 1. Tworzenie systemu wsparcia dla rodzin i dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami oraz otoczenia tych rodzin wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, poprzez rozwój usług środowiskowych. • Cel 2. Włączanie osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe w środowisku lokalnym. • Cel 3. Zwiększenie dostępności i poprawa jakości usług realizowanych na rzecz seniorów oraz ich opiekunów. • Cel 4. Poprawa dobrostanu osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez zapewnienie dostępu do różnicowanych form pomocy i wsparcia oraz zapobieganie ich stygmatyzacji i wykluczeniu.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Przasnyskiego na lata 2021-2030	• Cel 1. Przeciwdziałanie bezrobociu i ubóstwu mieszkańców powiatu. • Cel strategiczny: 2. Poprawa sytuacji rodzin, dzieci i młodzieży. • Cel strategiczny: 3. Poprawa sytuacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Cel strategiczny: 4. Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w powiecie.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Czernice lata 2022-2027	• Cel 1. Skuteczny system wsparcia i opieki nad rodziną i dzieckiem. • Cel 2. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz uzależnieniom, a także łagodzenie i ograniczanie ich skutków. • Cel 3. Inkluzja społeczna oraz poprawa warunków bytowych osób starszych, niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą. • Cel 4. Rozwój aktywności społeczności lokalnej, jako instrumentu polityki społecznej.

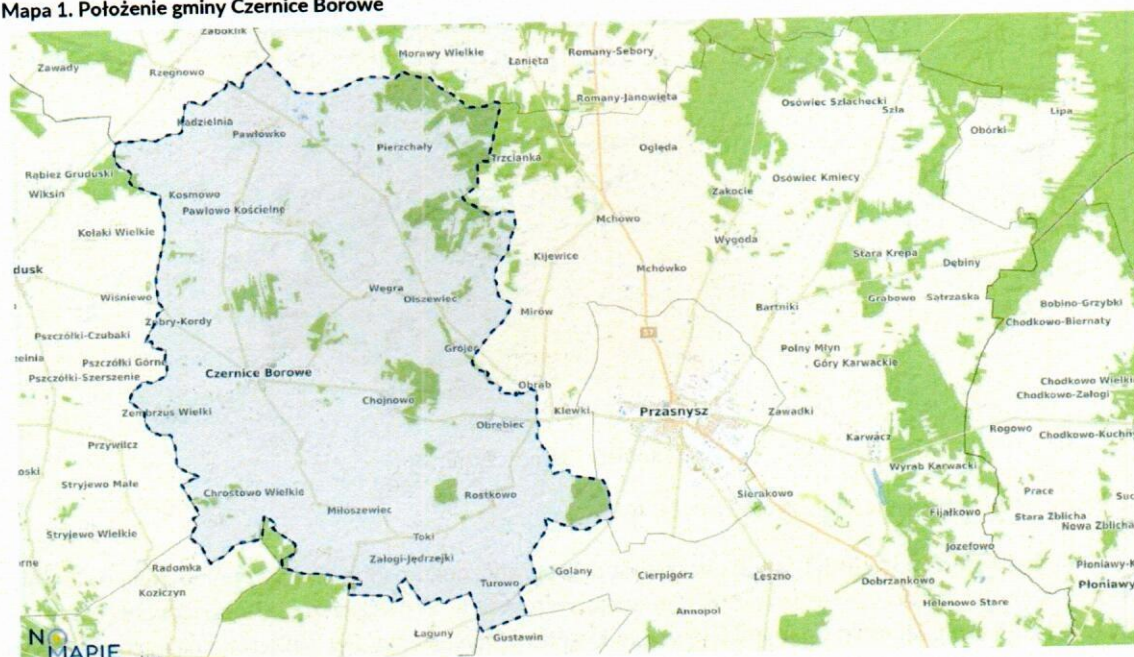
Źródło: opracowanie własne

3. DIAGNOZA

3.1.CHARAKTERYSTYKA

Gmina Czernice Borowe to jednostka wiejska położona w północnej części województwa mazowieckiego, w powiecie przasnyskim. Obszar gminy to 120,31 km², co stanowi 9,9% całkowitej powierzchni powiatu. W skład systemu osadniczego wchodzi 25 sołectw, wśród których znajdują się miejscowości: Borkowo-Falenta, Chojnowo, Chrostowo Wielkie, Czernice Borowe, Dzielin, Górki, Grójec, Jastrzębiec, Kadzielnia, Kosmowo, Miłoszewiec, Nowe Czernice, Obrębiec, Olszewiec, Pawłowo Kościelne, Pawłówek, Pierzchały, Rostkowo, Szczepanki, Turowo, Węgra, Załogi, Zberoz, Zembrzus oraz Żebry. Jednostka sąsiaduje bezpośrednio z ośmioma gminami: Dzierzgowo, Grudusk, Krasne, Krzynowłoga Mała, Opinogóra Górna, Regimin oraz Przasnysz (zarówno z gminą miejską, jak i wiejską). Gmina charakteryzuje się typowo rolniczym profilem gospodarczym, aż 87% obszaru stanowią użytki rolne, natomiast użytki leśne zajmują jedynie 8%. Położenie gminy Czernice Borowe ilustruje **Mapa 1**.

Mapa 1. Położenie gminy Czernice Borowe

Źródło: geoportal-krajowy

3.1.1. STRUKTURA SPOŁECZNA

W 2025 roku gminę Czernice Borowe zamieszkiwało 3 400 osób. Struktura ludności charakteryzowała się przewagą liczby mężczyzn nad liczbą kobiet, wynoszącą 68 osób. W analizowanym okresie 2023–2025 odnotowano stały, ogólny spadek liczby ludności o 2,61%. W odniesieniu do struktury płci obserwuje się zbliżoną dynamikę zmian spadkowych: liczba mężczyzn zmniejszyła się w tym okresie o 2,97%, natomiast liczba kobiet o 2,23%. Szczegółowe dane dotyczące liczby ludności w latach 2023–2025 przedstawia **Tabela 2**.

Tabela 2. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2023-2025

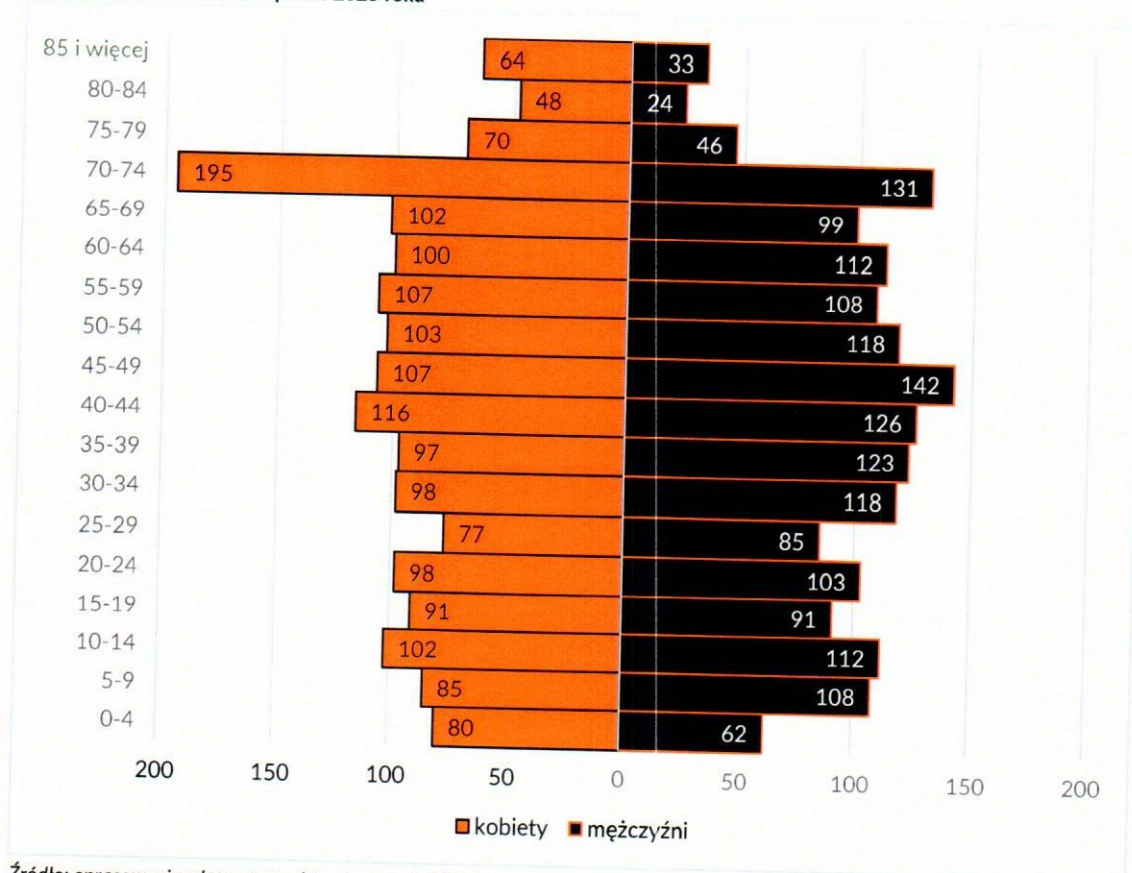
Liczba ludności ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
3 491	3 456	3 400	1 787	1 770	1 734	1 704	1 686	1 666

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W 2025 roku najliczniejszą grupę mieszkańców gminy Czernice Borowe stanowiły osoby w wieku 45-49 lat (249 osób), w wieku 65-69 lat (245 osób) oraz w wieku 40-44 lata (242 osoby). Najmniej mieszkańców jest w przedziałach wiekowych 80-84 lata (72 osoby) oraz 85 i więcej lat

(97 osób). W najstarszych grupach wieku, powyżej 75. roku życia, kobiety wyraźnie dominowały liczebnością, podczas gdy w przedziałach wieku produkcyjnego od 35 do 54 lat widoczna była przewaga mężczyzn. Szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkańców gminy Czernice Borowe w podziale na płeć oraz grupę wieku przedstawia poniższy Wykres 1.

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2025 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W latach 2023–2025 współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w gminie Czernice Borowe charakteryzował się wyraźną tendencją wzrostową. Wówczas został odnotowany wzrost o 9,18% (o 2,9 p.p.). Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2025 roku na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało już 34,5 osoby w wieku poprodukcyjnym (wobec 31,6 w 2023 roku oraz 33,3 w 2024 roku).

W przypadku salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w analizowanym okresie odnotowano zmienną dynamikę – wartości przez cały czas pozostawały ujemne, przy czym wskaźnik ten po przejściowej poprawie z poziomu –6,8 w 2023 roku do –2,9 w 2024 roku, uległ wyraźnemu pogłębieniu do –11,7 w 2025 roku. Szczegółowe dane dotyczące współczynnika obciążenia demograficznego oraz salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w gminie Czernice Borowe zawiera Tabela 3.

Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi ¹			Saldo migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców ²		
2023	2024	2025	2023	2024	2025
31,6%	33,3%	34,5%	-6,8	-2,9	-11,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

¹ Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na każde 100 osób w wieku produkcyjnym.

² Migracje na pobyt stały poza jednostkę w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

Najliczniejszą grupę mieszkańców pod względem poziomu wykształcenia stanowią osoby posiadające wykształcenie średnie i policealne (28,41%) oraz zasadnicze zawodowe lub branżowe (22,92%). Mniejszą grupą są osoby o wykształceniu podstawowym (16,03%) oraz wyższym (12,16%). Najmniejsza liczba osób posiada wykształcenie gimnazjalne (3,39%) oraz podstawowe nieukończone (3,05%). Szczegółowe dane dotyczące poziomu wykształcenia mieszkańców w 2021 roku przedstawia poniższa Tabela 4.

Tabela 4. Poziom wykształcenia mieszkańców

Wykształcenie	Liczba osób	Procent ogólnej liczby mieszkańców
Wyższe	434	12,16%
Średnie i policealne	1 014	28,41%
Zasadnicze zawodowe/ branżowe	818	22,92%
Gimnazjalne	121	3,39%
Podstawowe	572	16,03%
Podstawowe nieukończone	109	3,05%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego 2021

W 2025 roku zarejestrowanych było 123 osoby bezrobotne, co stanowiło 6,44% mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym. W porównaniu do 2023 roku odnotowano wzrost tego wskaźnika o 0,72 pp. W przypadku obu płci w analizowanym okresie 2023–2025 nastąpił ogólny wzrost poziomu bezrobocia. W kontekście mężczyzn odnotowano wzrost wskaźnika o 1,21 pp. mieszkańców w wieku produkcyjnym, natomiast w przypadku kobiet odnotowano wzrost o 0,12 pp. Należy jednak zwrócić uwagę na odmienną dynamikę tych zmian w obu grupach: u mężczyzn poziom bezrobocia rósł nieprzerwanie rok do roku (osiągając odpowiednio 5,22% w 2024 roku oraz 6,16% w 2025 roku), podczas gdy w grupie kobiet po przejściowym wzroście w 2024 roku (do poziomu 6,87%) odnotowano jego nieznaczny spadek w 2025 roku do poziomu 6,81%. Szczegółowe dane dotyczące poziomu bezrobocia w gminie Czernice Borowe w latach 2023–2025 przedstawia poniższa Tabela 5.

Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2023–2025

Bezrobocie rejestrowane	Liczba osób			Procent w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Ogółem	113	116	123	5,72%	5,95%	6,44%
Mężczyźni	55	57	66	4,95%	5,22%	6,16%
Kobiety	58	59	57	6,69%	6,87%	6,81%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (stan na 31.07.2026 r.)

3.1.2. GŁÓWNE PROBLEMY SPOŁECZNE I PRYZNAWANE ŚWIADCZENIA

Najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Czernice Borowe w 2025 roku było ubóstwo. Świadczenia z tego tytułu otrzymało 50 rodzin. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami były: bezrobocie (26 rodzin), niepełnosprawność (19 rodzin) oraz długotrwała lub ciężka choroba (18 rodzin). W porównaniu do 2023 roku odnotowano wzrost liczby rodzin objętych wsparciem z powodu: niepełnosprawności (wzrost o 5 rodzin), długotrwałej lub ciężkiej choroby (wzrost o 3 rodziny), bezrobocia (wzrost o 2 rodziny), a także potrzeby ochrony macierzyństwa, bezdomności oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (w trzech ostatnich przypadkach wzrost o 1 rodzinę). Dodatkowo, w analizowanym okresie odnotowano nieznaczny wzrost liczby rodzin wspieranych z powodu ubóstwa, przy jednoczesnej stabilizacji tego wskaźnika w ostatnich dwóch latach. Spadek liczby rodzin objętych wsparciem dotyczył natomiast kategorii rzadziej występujących, takich jak alkoholizm czy zdarzenia losowe. Szczegółowe dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie Czernice Borowe w latach 2023–2025 przedstawia poniższa Tabela 6.

Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2023–2025

Powód	Liczba rodzin		
	2023	2024	2025
Ubóstwo	49	50	50
Bezdomność	1	1	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	7	8
- w tym wielodzietność	6	6	6
Bezrobocie	24	27	26

Powód	Liczba rodzin		
	2023	2024	2025
Niepełnosprawność	14	12	19
Długotrwała lub ciężka choroba	15	16	18
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	4	6	5
- w tym rodziny niepełne	2	3	3
- w tym rodziny wielodzietne	2	3	2
Alkoholizm	2	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	1	0
Zdarzenie losowe	1	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MRIPS-03

ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

W latach 2023–2025 uległa zwiększeniu liczba rodzin oraz osób otrzymujących świadczenia. Biorąc pod uwagę rodziny objęte wsparciem w postaci świadczeń, ich liczba wzrosła w tym okresie o 9,20% (ze 87 do 95 rodzin), natomiast liczba osób objętych tym wsparciem wzrosła o 6,29% (ze 143 do 152 osób). Odminną tendencję odnotowano w przypadku rodzin otrzymujących pomoc udzielaną w ramach pracy socjalnej. Wartość ta zmniejszyła się z poziomu 67 rodzin w 2023 roku do 39 rodzin w 2025 roku, co stanowi spadek o 41,79%. Warto jednak zaznaczyć, że w 2024 roku odnotowano przejściowy, wyraźny skok liczby rodzin objętych tą formą pomocy do poziomu 88. Szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2023–2025 przedstawia poniższa Tabela 7.

Tabela 7. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2023–2025

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Świadczenia ogółem	143	159	152	87	96	95
w tym:						
Świadczenia pieniężne	67	54	53	46	45	46
Świadczenia niepieniężne	91	109	102	49	61	59
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	0	0	0	0	0	0
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	143	159	152	87	96	95
Pomoc udzielana w ramach pracy socjalnej	X	X	X	67	88	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRIPS-03

Łączna kwota świadczeń z pomocy społecznej przekazanych w ramach zadań własnych gminy Czernice Borowe w 2025 roku wyniosła 429 501 zł. W porównaniu do 2023 roku był to wzrost łącznej kwoty świadczeń o 49,26%. Biorąc pod uwagę poszczególne rodzaje świadczeń, największą kwotą w 2025 roku charakteryzowały się zasiłki stałe (233 593 zł), z których korzystało 19 osób. Kolejnymi świadczeniami były posiłki, z których skorzystały 92 osoby, a ich koszt wyniósł 102 756 zł, oraz zasiłki okresowe, z których skorzystało 16 osób i kosztowały 35 792 zł. Szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2023–2025 w gminie Czernice Borowe przedstawia poniższa Tabela 8.

Tabela 8. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2023-2025 wraz z kwotą świadczeń

Rodzaj świadczeń	Liczba osób			Liczba rodzin			Kwota świadczeń		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Ogółem	143	159	152	87	96	95	287 749	333 724	429 501
W tym:									
Zasiłki stałe	19	20	19	19	20	19	131 609	184 626	233 593
Zasiłki okresowe	10	11	16	10	11	16	23 073	21 062	35 792
Schronienie	1	1	1	1	1	1	10 796	10 826	30 586
Posiłek	82	101	92	40	53	49	73 359	87 733	102 756
Ubranie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze – ogółem	7	7	9	7	7	9	9 547	12 589	16 391
Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, rodzinne)	X	X	X	0	0	1	X	X	X
Interwencja kryzysowa	X	X	X	0	0	0	X	X	X

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu MRIPS-03

3.2. ZASOBY GMINY CZERNICE BOROWE

3.2.1 ISTNIEJĄCE NA TERENIE ZASOBY, PODMIOTY I ORGANIZACJE

OBSZAR POMOCY SPOŁECZNEJ

Główną jednostką organizacyjną realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej w Gminie Czernice Borowe jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), zlokalizowany na obszarze wiejskim przy ul. Dolna 2 w Czernicach Borowych. Realizuje on zadania własne oraz zlecone z zakresu wsparcia osób i rodzin w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych, zabezpieczenia społecznego, integracji oraz niwelowania skutków ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności i wykluczenia społecznego. Wsparciem finansowym i świadczeniami niematerialnymi w 2025 roku objęto 152 osoby korzystające bezpośrednio ze świadczeń (wobec 143 osób w 2023 roku oraz 159 w 2024 roku).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) w Gminie Czernice Borowe stanowi główną jednostkę realizującą zadania z zakresu pomocy społecznej. Ośrodek prowadzi pracę socjalną, udziela świadczeń pieniężnych i niepieniężnych, realizuje programy wspierające osoby starsze (np. program osłonowy „Posiłek w szkole i w domu” oraz „Opieka 75+”) a także aktywnie współpracuje z innymi instytucjami, takimi jak Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Spółdzielnią Socjalną „KOSTKA”, Szkołą Podstawową, Przychodnią Lekarską oraz Policją w ramach procedury „Niebieska Karta”.

Tabela 9. Podstawowe informacje o podmiotach (lokalizacja, liczba miejsc, użytkowanie) dla lat 2023-2025

Podmiot	Lokalizacja (miasto/wieś)	Liczba miejsc			Liczba osób korzystających		
		2023	2024	2025	2023	2024	2025
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	obszar wiejski	X	X	X	143	159	152

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRIPS-06

W analizowanym okresie 2023–2025 w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czernicach Borowych odnotowano stabilizację kadr. W kadrze jednostki funkcjonuje m.in. asystent rodziny, który w 2025 r. objął stałym wsparciem i nadzorem 9 rodzin wychowujących łącznie 21 dzieci. Ponadto gmina współfinansowała pobyt 2 dzieci w pieczy zastępczej (wydatek rzędu 61 718,66 zł). Z ramienia Ośrodka oddelegowany został również pracownik dedykowany do bieżących kontaktów i współpracy z nowo utworzoną Radą Seniorów. Liczba personelu utrzymała się na poziomie 6 osób w latach 2023-2025. Szczegółowe dane przedstawia Tabela 10.

Tabela 10. Informacje o personelu w podmiotach dla lat 2023-2025

Podmiot	Liczba personelu			Liczba personelu w przeliczeniu na etaty			Liczba personelu w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	6	6	6	6,00	6,00	6,00	1,72	1,74	1,76

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportów MRIPS-05, MRIPS-06

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicach Borowych jest jednostką organizacyjną prowadzoną przez gminę, realizującą zadania statutowe w oparciu o środki finansowe pochodzące z budżetu państwa w formie dotacji celowych oraz środki własne gminy. W latach 2023–2025 koszty utrzymania jednostki i realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej charakteryzowały się tendencją wzrostową w ujęciu całego okresu, zwiększając się łącznie o 28,75% (o 310 472,95 zł) – z poziomu 1 080 010,46 zł w 2023 roku, przez 1 458 088,28 zł w 2024 roku, do 1 390 483,41 zł w 2025 roku. Po wyraźnym wzroście wydatków w 2024 roku (o 35,01% względem roku poprzedniego), w 2025 roku odnotowano ich niewielki

spadek o 4,64%. Szczegółowe informacje organizacyjne oraz zestawienie kosztów utrzymania podmiotu w latach 2023–2025 przedstawia **Tabela 11**.

Tabela 11. Informacje organizacyjne dotyczące podmiotów dla lat 2023-2025

Podmiot	Jednostka prowadząca			Źródła i wysokość finansowania			Koszty utrzymania		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	gmina			budżet państwa (dotacje celowe), budżet gminy (środki własne)			1 080 010,46 zł	1 458 088,28 zł	1 390 483,41 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych własnych gminy

Gminne Centrum Informacji (GCI) w Czernicach Borowych to samorządowa jednostka powołana w celu ograniczania bezrobocia, przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu oraz aktywizacji mieszkańców. Funkcjonuje jako nowoczesny punkt dostępu do technologii oraz lokalny animator życia społecznego. Do głównych zadań GCI należy: zapewnienie mieszkańcom dostępu do informacji publicznej, zapewnienie wsparcia dla osób poszukujących pracy, prowadzenie edukacji cyfrowej oraz działań z zakresu promocji i turystyki oraz wsparcie i koordynacja programów na terenie gminy. GCI stanowi kluczowe źródło informacji i wsparcia rozwoju osobistego oraz zawodowego mieszkańców. Do współpracy zapraszani są wszyscy członkowie społeczności lokalnej, organizacje oraz wolontariusze.

OBSZAR EDUKACJI

Na terenie Gminy Czernice Borowe funkcjonuje zorganizowana sieć samorządowych placówek oświatowo-wychowawczych. Od 1 września 2024 roku, w wyniku reorganizacji sieci szkolnej i likwidacji placówki filialnej w Rostkowie, całość publicznego kształcenia podstawowego i przedszkolnego została skoncentrowana w Szkole Podstawowej im. Janiny Sieklickiej w Czernicach Borowych. Ponadto w strukturze placówki w ramach programu rządowego „MALUCH+” utworzono i wyposażono Samorządowy Żłobek w Czernicach Borowych.

W roku szkolnym 2024/2025 do placówki uczęszczało łącznie 302 dzieci, w tym 213 uczniów w klasach I–VIII oraz 89 wychowanków w oddziałach przedszkolnych. Szkoła zapewnia pełne kształcenie ogólne, opiekę świetlicową, dowóz uczniów, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne oraz pomoc dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (w tym 3 nauczycieli wspomagających, 2 pedagogów, psychologa, logopedę oraz terapeutę pedagogicznego). Szkoła aktywnie współdziała ze środowiskiem lokalnym, w tym z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Radą Seniorów oraz organizacjami pozarządowymi przy organizacji wydarzeń integracyjnych i profilaktycznych. Ponadto gmina finansowała zwrot kosztów wychowania przedszkolnego dla 45 dzieci uczęszczających do przedszkoli poza terenem gminy (kwota 397 575,36 zł).

Tabela 12. Szkoły podstawowe i przedszkola na terenie gminy Czernice Borowe

Lp.	Nazwa	Adres
1.	Szkoła Podstawowa im. Janiny Sieklickiej w Czernicach Borowych	ul. 21 Pułku Piechoty, 06-415 Czernice Borowe
2.	Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Czernicach Borowych	ul. 21 Pułku Piechoty, 06-415 Czernice Borowe
3.	Samorządowy Żłobek w Czernicach Borowych	ul. 21 Pułku Piechoty, 06-415 Czernice Borowe
4.	Szkoła Podstawowa im. Św. Stanisława Kostki w Rostkowie (zlikwidowana z dniem 31.08.2024 r.)	06-415 Rostkowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Czernice Borowe za 2025 rok

KULTURA, SPORT I REKREACJA

Gminna Biblioteka Publiczna w Czernicach Borowych to kluczowa instytucja kultury na terenie gminy, której działalność wykracza daleko poza standardowe udostępnianie księgozbioru. Pełni ona funkcję lokalnego centrum aktywności społecznej, edukacyjnej i integracji międzypokoleniowej. Głównymi obszarami działalności są:

- **Działalność biblioteczna i czytelnicza:** biblioteka zapewnia mieszkańcom powszechny dostęp do literatury pięknej, popularnonaukowej, nowości wydawniczych oraz prasy. Oferuje również stanowiska komputerowe z bezpłatnym dostępem do Internetu, wspierając rozwój kompetencji cyfrowych.
- **Centrum Animacji Kultury:** przy bibliotece funkcjonuje nowoczesna sala widowiskowa, która stanowi serce kulturalne gminy. Organizowane są w niej liczne wydarzenia artystyczne, seanse filmowe, spektakle teatralne oraz koncerty muzyczne.
- **Edukacja i warsztaty dla dzieci i młodzieży:** Instytucja aktywnie organizuje czas wolny dla najmłodszych mieszkańców – m.in. w ramach ogólnopolskich akcji takich jak „Ferie w Bibliotece” czy „Wakacje w Bibliotece”. W ofercie znajdują się cykliczne warsztaty plastyczne, rękodzielnicze, muzyczne, a także spotkania autorskie z pisarzami.
- **Integracja społeczna i międzypokoleniowa:** biblioteka jest miejscem spotkań i aktywizacji różnych grup społecznych. Współpracuje z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, Kołami Gospodyń Wiejskich oraz klubami seniora, współorganizując wieczornice, obchody świąt narodowych oraz spotkania kultywujące lokalne tradycje i historię regionu.
- **Działalność informacyjna:** instytucja wspiera obieg informacji w gminie, promując czytelnictwo, lokalnych twórców oraz wydarzenia kulturalne za pośrednictwem tablic informacyjnych, kronik oraz mediów społecznościowych.
- **Gminne Centrum Informacji:** ośrodek inicjuje oraz koordynuje szereg cyklicznych wydarzeń środowiskowych, w tym organizację aktywnego wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży (m.in. półkolonie letnie, warsztaty, zajęcia rekreacyjne, a także zimowe kuligi). Placówka odpowiada za bogatą ofertę imprez integracyjnych i plenerowych dla całych rodzin (m.in. pikniki rodzinne, bale karnawałowe oraz rajdy rowerowe łączące rekreację z edukacją historyczną i przyrodniczą). Aktywnie angażuje się w organizację i współprowadzenie dużych wydarzeń o charakterze gminnym i ponadlokalnym, takich jak Noc Kościołów w Rostkowie (połączona z festiwalem dla dzieci i młodzieży) oraz tematyczne wieczorki i spotkania integracyjne dedykowane seniorom. Jednostka wspiera mieszkańców w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu, poszukiwania pracy oraz promocji walorów turystycznych regionu, ściśle współpracując z Gminną Biblioteką Publiczną, szkołą, GOPS oraz lokalnymi organizacjami pozarządowymi.
- **Centrum Aktywności Lokalnej:** otwarte w lipcu 2025 roku, powstało w wyniku gruntownej modernizacji dawnego sklepu i punktu skupu mleka. W ramach prac remontowych budynek zyskał m.in. nowe pokrycie dachowe, instalacje, izolację cieplną, odnowione wnętrza, elewację, zadaszony taras oraz zagospodarowany plac gminny. Obiekt pełni funkcję otwartej przestrzeni dla społeczników, organizacji pozarządowych i mieszkańców, służąc integracji lokalnej, debatom o potrzebach gminy oraz realizacji projektów społecznych. W centrum odbywają się m.in. warsztaty kulinarne i kultywowanie tradycji regionalnych („Tradycje kulinarne z przepisów Babci” realizowane przez Czernickie Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie we współpracy z KGW), zajęcia z kompetencji cyfrowych („Cyfrowa OdNowa Seniorów”) oraz cotygodniowe środowe warsztaty muzyczne i próby zespołu wokalnego.

Biblioteka w Czernicach Borowych ściśle współdziała z Urzędem Gminy, szkołami oraz Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, stanowiąc nowoczesne i otwarte dla każdego mieszkańca miejsce spotkań, rozwoju osobistego oraz rekreacji kulturalnej.

KAPITAŁ SPOŁECZNY

Kapitał społeczny Gminy Czernice Borowe tworzą jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, Koła Gospodyń Wiejskich, podmioty ekonomii społecznej oraz stowarzyszenia lokalne dbające o rozwój kultury, tożsamość patriotyczną i integrację mieszkańców. Na terenie gminy funkcjonują 4 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym 2 włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (OSP Rostkowo i OSP Węgra) oraz jednostki w Czernicach Borowych i Pawłowie Kościelnym. Łącznie skupiają one 175 wykwalifikowanych druhów ochotników.

W grudniu 2025 roku Rada Gminy podjęła uchwałę o utworzeniu Rady Seniorów Gminy Czernice Borowe oraz nadaniu jej statutu, powołując reprezentatywne ciało o charakterze doradczym i inicjatywnym. W celu zapewnienia sprawnego przepływu informacji i wsparcia operacyjnego ze strony samorządu, z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej została oddelegowana jedna osoba wyznaczona do stałych kontaktów roboczych z Radą Seniorów. Rada ta, wraz z GOPS, ściśle współpracuje z lokalnymi partnerami:

- ze Spółdzielnią Socjalną „KOSTKA” (wspólne projekty opiekuńcze, aktywizacja zawodowa i wsparcie seniorów w miejscu zamieszkania),
- ze Szkołą Podstawową im. Janiny Sieklickiej w Czernicach Borowych (międzypokoleniowe warsztaty, spotkania edukacyjne, obchody świąt narodowych i lokalnych),
- z Przychodnią Lekarską / Ośrodkiem Zdrowia w Czernicach Borowych (profilaktyka zdrowotna seniorów, wsparcie osób niesamodzielnych).

Istotnym filarem gospodarczym i społecznym pozostaje Spółdzielnia Socjalna „KOSTKA” z siedzibą w Chojnowie, powołana przez Gminę Czernice Borowe i Parafię pw. św. Stanisława Kostki w Rostkowie. Podmiot ten realizuje zadania reintegracji zawodowej, zatrudniając 16 osób, które świadczą m.in. usługi opiekuńcze na rzecz podopiecznych GOPS, usługi terapeutyczne, a także prace porządkowe i budowlane. Na terenie gminy bardzo wysoką aktywnością wyróżnia się również 12 kół gospodyń wiejskich oraz lokalne organizacje pozarządowe.

Tabela 13. Organizacje prowadzące działalność na rzecz mieszkańców gminy Czernice Borowe

Lp.	Nazwa podmiotu / obiektu	Typ podmiotu
1.	Spółdzielnia Socjalna „KOSTKA”	Podmiot ekonomii społecznej
2.	Rada Seniorów Gminy Czernice Borowe	Organ doradczo-konsultacyjny
3.	Czernickie Stowarzyszenie Emerytów Rencistów i Gospodyń Wiejskich	Stowarzyszenie
4.	Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Czernickiej	Stowarzyszenie
5.	Czernickie Stowarzyszenie Aktywnych Społecznie	Stowarzyszenie
6.	Stowarzyszenie Mieszkańców Gminy Czernice Borowe	Stowarzyszenie
7.	Przasnyska Fundacja Pomocy Dzieciom i Młodzieży Niepełnosprawnej „ŚWIETLIK”	Fundacja
8.	Fundacja Inicjatyw Prorodzinnych i Opiekuńczo-Wychowawczych „Nasze Dzieci”	Fundacja
9.	Przasnyskie Stowarzyszenie Historii Ożywionej	Stowarzyszenie
10.	Stowarzyszenie Pszczeli Folwark	Stowarzyszenie
11.	Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Północne Mazowsze”	Stowarzyszenie
12.	Lokalna Organizacja Turystyczna Północnego Mazowsza	Stowarzyszenie
13.	Grupa Anonimowych Alkoholików „SZANSA” w Chojnowie	Grupa wsparcia
14.	Uczniowski Klub Sportowy „BOROWIAKI”	Klub sportowy
15.	Gminny Klub Sportowy „BOROVIA”	Klub sportowy
16.	Uczniowski Klub Sportowy „CENTER”	Klub sportowy
17.	Ochotnicza Straż Pożarna Czernice Borowe	Ochotnicza Straż Pożarna

Lp.	Nazwa podmiotu / obiektu	Typ podmiotu
18.	Ochotnicza Straż Pożarna Pawłowo Kościelne	Ochotnicza Straż Pożarna
19.	Ochotnicza Straż Pożarna Rostkowo	Ochotnicza Straż Pożarna
20.	Ochotnicza Straż Pożarna Węgra	Ochotnicza Straż Pożarna
21.	Gminna Orkiestra Dęta przy OSP w Węgrze	Zespół muzyczny
22.	Koło Gospodyń Wiejskich w Jastrzębcu	Koło Gospodyń Wiejskich
23.	Koło Gospodyń Wiejskich w Węgrze	Koło Gospodyń Wiejskich
24.	Koło Gospodyń Wiejskich w Czernicach Borowych	Koło Gospodyń Wiejskich
25.	Koło Gospodyń Wiejskich w Nowych Czernicach	Koło Gospodyń Wiejskich
26.	Koło Gospodyń Wiejskich w Grójcu	Koło Gospodyń Wiejskich
27.	Koło Gospodyń Wiejskich Pierzchały	Koło Gospodyń Wiejskich
28.	Koło Gospodyń Wiejskich w Chrostowie Wielkim	Koło Gospodyń Wiejskich
29.	Koło Gospodyń Wiejskich w Obrębcu	Koło Gospodyń Wiejskich
30.	Koło Gospodyń Wiejskich w Pawłowie Kościelnym	Koło Gospodyń Wiejskich
31.	Koło Gospodyń Wiejskich w Rostkowie	Koło Gospodyń Wiejskich
32.	Koło Gospodyń Wiejskich Olszewiec	Koło Gospodyń Wiejskich
33.	Koło Gospodyń Wiejskich Borkowianki w Borkowie Falentach	Koło Gospodyń Wiejskich

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Czernice Borowe za 2025 rok

PLACÓWKI ZDROWOTNE

Świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej na terenie gminy realizowane są w gminnym obiekcie ochrony zdrowia zlokalizowanym przy ul. Stanisława Chęłchowskiego 2 w Czernicach Borowych. W budynku funkcjonuje:

- Przychodnia Lekarska / Ośrodek Zdrowia w Czernicach Borowych – zapewniająca mieszkańcom dostęp do lekarza rodzinnego, gabinetu zabiegowego oraz pielęgniarki i położnej środowiskowej. Ośrodek ściśle współpracuje z GOPS oraz Radą Seniorów w zakresie monitorowania stanu zdrowia i wsparcia osób starszych oraz niesamodzielnych.
- Prywatny Gabinet Stomatologiczny – funkcjonujący w lokalu użytkowym na terenie ośrodka zdrowia.

Doraźną opiekę szpitalną i specjalistyczną mieszkańcom zabezpiecza Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej im. dr. Wojciecha Oczki w Przasnyszu (oraz stacjonujące w rejonie zespoły ratownictwa medycznego). Uzupełnieniem gminnego systemu ochrony zdrowia i profilaktyki są programy prozdrowotne oraz punkt konsultacyjny w Gminnej Bibliotece Publicznej, w którym dyżury pełni certyfikowany terapeuta uzależnień.

3.2.2. ODPŁATNOŚĆ ZA POBYT W DOMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2025 roku w Domach Pomocy Społecznej przebywało ogółem 3 mieszkańców gminy Czernice Borowe, a gmina z tego tytułu opłaciła pobyt na łączną kwotę 138 927 zł, co w przeliczeniu na 1 osobę stanowiło koszt 46 309,00 zł. W porównaniu do roku 2023 liczba mieszkańców przebywających w DPS zwiększyła się o 1 osobę (z 2 do 3 osób, po przejściowym wzroście do 4 osób w 2024 roku). Łączna kwota wydatków gminy w analizowanym okresie wykazywała stałą tendencję wzrostową i zwiększyła się o 52,99% (o 48 122 zł) – z poziomu 90 805 zł w 2023 roku, przez 129 139 zł w 2024 roku, do 138 927 zł w 2025 roku. Z kolei średni roczny koszt jednostkowy przypadający na jednego mieszkańca, po przejściowym spadku w 2024 roku do kwoty 32 284,75 zł, ostatecznie wzrósł o 2,00% (o 906,50 zł) względem poziomu z 2023 roku (45 402,50 zł). Szczegółowe informacje dotyczące odpłatności gminy Czernice Borowe za pobyt w Domu Pomocy Społecznej w latach 2023–2025 zawiera **Tabela 14**.

Tabela 14. Odpłatność gminy Czernice Borowe za pobyt w Domu Pomocy Społecznej

	2023	2024	2025
Liczba osób	2	4	3
Kwota świadczeń (zł)	90 805	129 139	138 927
Kwota w przeliczeniu na 1 osobę (zł)	45 402,50	32 284,75	46 309,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie MRiPS

3.2.3. USŁUGI ŚWIADCZONE W ŚRODOWISKU

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czernicach Borowych realizuje szeroki wachlarz działań środowiskowych ukierunkowanych na wsparcie mieszkańców w codziennym funkcjonowaniu, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianie samodzielności rodzin i osób potrzebujących pomocy. Usługi te adresowane są w szczególności do osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz środowisk dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej. Realizacja zadań środowiskowych opiera się na środkach własnych gminy, dotacjach celowych z budżetu państwa, funduszach zewnętrznych (w tym grantach) oraz zacieśniającej się współpracy z podmiotami ekonomii społecznej, instytucjami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi.

WSPARCIE DLA OSÓB STARSZYCH

Istotnym elementem lokalnego systemu opieki nad seniorami jest realizacja rządowego programu „Opieka 75+”, którego celem jest zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej w ich miejscu zamieszkania:

- W 2023 roku wsparciem w ramach programu objęto 4 osoby (łącznie z usług opiekuńczych w gminie skorzystało 7 osób, a na realizację programu „Opieka 75+” wydatkowano 40 266,00 zł, w tym 20 131,00 zł z dotacji wojewody; zrealizowano 1 841 godzin usług).
- W 2024 roku ze wsparcia programu „Opieka 75+” skorzystały 4 osoby (ogółem usługi opiekuńcze świadczone dla 8 podopiecznych, przeznaczając na program 40 070,00 zł, z czego 29 170,00 zł stanowiło dofinansowanie wojewody).
- W 2025 roku programem objęto 6 osób w wieku 75+ (łączna liczba osób korzystających z usług opiekuńczych wzrosła do 10, a całkowity koszt programu zamknął się kwotą 59 675,00 zł, przy dotacji z budżetu państwa w wysokości 35 805,00 zł). W okresie tym zrealizowano 1 925 godzin usług opiekuńczych.

W celu podniesienia jakości i elastyczności opieki, od 1 października 2025 r. realizację usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej powierzono podmiotowi ekonomii społecznej – Spółdzielni Socjalnej „KOSTKA” z siedzibą w Chojnowie.

Ponadto w ramach pozyskanego grantu „Premia Społeczna” z Fundacji Fundusz Współpracy, od 1 października 2025 r. wdrożono projekt świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla 9

podopiecznych GOPS. W 2025 roku 5 zatrudnionych opiekunek ze Spółdzielni Socjalnej „KOSTKA” zrealizowało 957 godzin usług (wydatkowano 32 483,40 zł przy całkowitej wartości grantu wynoszącej 224 751,00 zł).

W 2026 roku wachlarz usług środowiskowych poszerzono o bezpłatną usługę transportową **„Taksówka dla Seniora”** (zapisy uruchomione od 20 kwietnia 2026 r.), skierowaną do seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami. Usługa umożliwia bezpłatne przejazdy na terenie gminy Czernice Borowe oraz w relacji do i z Przasnysza w dni robocze w godzinach 8:00–17:00 (zamówienia przyjmowane są telefonicznie w GOPS z co najmniej 3-dniowym wyprzedzeniem).

Do całościowego systemu wsparcia seniorów należą także inicjatywy integracyjne i doradcze:

- funkcjonujący przy Gminnej Bibliotece Publicznej **Klub Seniora** oraz **Amatorski Zespół Wokalny Seniorów**, które organizują warsztaty (m.in. muzyczne, rękodzielnicze, kulinarne), spotkania okolicznościowe i bale integracyjne.
- Utworzona uchwałą Rady Gminy w grudniu 2025 r. Rada Seniorów Gminy Czernice Borowe, współpracująca bezpośrednio z wyznaczonym pracownikiem GOPS, szkołą, ośrodkiem zdrowia oraz spółdzielnią socjalną.
- Usługa biblioteczna **„Książka na telefon”**, gwarantująca bezpłatne dostarczanie literatury bezpośrednio do domów osób starszych, chorych i z ograniczoną sprawnością ruchową.

WSPARCIE DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Wsparcie na rzecz osób z niepełnosprawnościami w analizowanym okresie koncentrowało się na zapewnieniu opieki w środowisku domowym, pomocy finansowej oraz projektach aktywizujących:

- W okresie wrzesień–grudzień 2023 r. GOPS w Czernicach Borowych we współpracy z Fundacją Regeneracja zrealizował projekt **„W trosce o Was – usługi społeczne na terenie gminy Czernice Borowe”** (współfinansowany z RPO WM 2014–2020). W ramach zadania przeszkolono 20 osób w zakresie opieki nad osobami z niepełnosprawnościami, 17 osób świadczyło usługi asystenckie, a także utworzono wypożyczalnię sprzętu dla osób z niepełnosprawnościami.
- Wypłacano **świadczenia opiekuńcze**, w tym zasiłki pielęgnacyjne (od 984 świadczeń na kwotę 212 387,00 zł w 2023 r. do 1 038 świadczeń na kwotę 224 042,00 zł w 2025 r.) oraz świadczenia pielęgnacyjne (od 1 989 004,00 zł w 2023 r. do 2 635 496,00 zł w 2025 r.).
- Zapewniono **bezpłatny dowóz uczniów z niepełnosprawnościami do placówek oświatowych** (gmina zakupiła w 2024 r. nowoczesny autobus przystosowany do przewozu osób na wózkach inwalidzkich, dysponując także busem) oraz realizowano zwrot kosztów dowozu dzieci realizowanego przez rodziców.

WSPARCIE DLA RODZIN Z DZIEĆMI

Działania wspierające rodziny z dziećmi obejmują zabezpieczenie potrzeb bytowych, pomoc żywieniową, pracę asystenta rodziny oraz pieczę zastępczą:

- **Program „Posiłek w szkole i w domu”** – w latach 2023–2025 regularnie finansowano gorące posiłki dla dzieci w szkołach: w 2023 r. dla 100 uczniów (oraz 18 na wniosek dyrektora szkoły, wydatkowano 87 443,00 zł), w 2024 r. dla 130 uczniów (oraz 14 na wniosek dyrektora, wydatkowano 100 422,00 zł), a w 2025 r. dla 109 uczniów (oraz 9 na wniosek dyrektora, łączny koszt: 126 432,28 zł). Ponadto rodziny w trudnej sytuacji otrzymywały zasiłki celowe na zakup żywności. W ramach Modułu 3 programu wyremontowano stołówkę szkolną w SP w Czernicach Borowych.
- **Program Pomocy Żywnościowej (POPŻ / FEPŻ)** – artykuły spożywcze otrzymało: 277 mieszkańców i 47 uchodźców w 2023 r. (4 619,87 kg), 324 osoby w 2024 r. (33 661,56 kg) oraz 366 osób w 2025 r. (19 697,36 kg).

- **Praca asystenta rodziny** – asystent rodziny zatrudniony w GOPS wspierał rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych: w 2023 r. objął wsparciem 2 rodziny (5 dzieci), w 2024 r. 4 rodziny (11 dzieci), a w 2025 r. 9 rodzin (21 dzieci).
- **Pieczna zastępcza** – gmina współfinansowała koszty pobytu 2 dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej poza terenem gminy, przeznaczając na ten cel 30 727,69 zł w 2023 r., 39 198,81 zł w 2024 r. oraz 61 718,66 zł w 2025 r.
- **Karta Dużej Rodziny** – realizując zadania zlecone na rzecz rodzin wielodzietnych, wydano 124 karty w 2023 r., 52 karty w 2024 r. oraz 20 kart w 2025 r.
- **Pomoc materialna o charakterze socjalnym** – stypendia socjalne wypłacono dla 32 uczniów w 2023 r. (31 480,72 zł), 57 uczniów w 2024 r. (23 327,55 zł) oraz 49 uczniów w 2025 r. (24 228,68 zł).

WSPARCIE DLA OSÓB W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO, SYTUACJI PRZEMOCY I/ LUB Z PROBLEMEM UZALEŻNIEŃ

System interwencji kryzysowej i przeciwdziałania zjawiskom patologii opiera się na koordynacji działań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- **Przeciwdziałanie przemocy domowej** – gminny Zespół Interdyscyplinarny prowadził procedury „Niebieskie Karty”: 4 procedury w 2023 r. (zakończono 4), 8 procedur w 2024 r. (zakończono 4) oraz 12 procedur w 2025 r. (zakończono 4). Rodziny dotknięte problemem monitorowane są wspólnie przez pracowników socjalnych, dzielnicowego oraz kuratorów sądowych.
- **Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ds. Uzależnień i Współuzależnień** – funkcjonujący w budynku Gminnej Biblioteki Publicznej punkt zapewniał mieszkańcom bezpłatne konsultacje osobiste i telefoniczne z certyfikowanym terapeutą uzależnień.
- **Grupa AA „SZANSA” w Chojnowie** – działająca od 2009 r. samopomocowa grupa wsparcia (ok. 20 uczestników), spotykająca się we wtorki w dworze w Chojnowie, współfinansowana w zakresie mitingów rocznicowych, spotkań świątecznych i wyjazdów trzeźwościowych (Licheń, Częstochowa, Zakroczym).
- **Projekt terapeutyczny „Zrozumieć siebie”** – wdrożony w 2025 r. projekt realizowany przez certyfikowanego terapeutę ze Spółdzielni Socjalnej „KOSTKA” w ramach grantu „Premia Społeczna”. Zapewnia on 126 godzin wsparcia terapeutycznego (indywidualnego i grupowego) dla osób wychodzących z uzależnień, współuzależnionych oraz uwikłanych w przemoc domową.
- **Infrastruktura wsparcia osób w kryzysie bezdomności i w kryzysie życiowym** – istotnym elementem bazy pomocowej na terenie gminy jest placówka Mazowieckiego Centrum Pomocy Bliźniemu MONAR-MARKOT zlokalizowana pod adresem Turowo 12, 06-415 Czernice Borowe. Ośrodek świadczy specjalistyczne schronienie, pomoc bytową, wsparcie socjalne i działania readaptacyjne dla osób w kryzysie bezdomności i znajdujących się w skrajnym kryzysie życiowym. Niezależnie od tego gmina rokrocznie finansowała udzielenie schronienia dla 1 osoby w kryzysie bezdomności, wydając na ten cel 11 516,19 zł w 2023 r., 10 826,00 zł w 2024 r. oraz 30 586,39 zł w 2025 r.

PRACA SOCJALNA W ŚRODOWISKU

Praca socjalna prowadzona przez pracowników GOPS stanowi jedno z podstawowych narzędzi wsparcia niematerialnego. Realizowana jest w miejscu zamieszkania podopiecznych i obejmuje diagnozę środowiska, poradnictwo specjalistyczne, pomoc w sprawach urzędowych, przezwyciężanie barier życiowych oraz koordynację pomocy instytucjonalnej bez względu na poziom dochodu rodziny.

W latach 2023–2025 bezpośrednim wsparciem ośrodka (finansowym i niefinansowym) objęto odpowiednio: 143 osoby w 2023 r., 159 osób w 2024 r. oraz 152 osoby w 2025 r. Najczęstszymi przyczynami interwencji środowiskowej pracowników socjalnych pozostawały: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Pracownicy socjalni realizują swoje zadania w bezpośredniej współpracy ze szkołą, posterunkiem policji, kuratorami sądowymi, personelem medycznym ośrodka zdrowia oraz podmiotami ekonomii społecznej.

3.3. DIAGNOZA POTRZEB WYBRANYCH GRUP DOCELOWYCH W PODZIALE NA OBSZARY WSPARCIA

Rozdział przedstawia pogłębioną diagnozę potrzeb wybranych grup docelowych w Gminie Czernice Borowe, stanowiącą podstawę do określenia kierunków rozwoju usług społecznych oraz działań zaplanowanych w Lokalnym Planie Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych. Diagnoza została opracowana w oparciu o analizę danych jakościowych i zastanych, umożliwiając wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji mieszkańców oraz identyfikację kluczowych wyzwań stojących przed lokalnym systemem wsparcia.

Kluczową podstawę opracowania stanowiły wnioski wypracowane podczas warsztatów diagnostyczno-strategicznych z udziałem przedstawicieli lokalnych instytucji, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz podmiotów zaangażowanych w realizację zadań na rzecz społeczności lokalnej. Praca warsztatowa pozwoliła na szczegółowe zmapowanie barier, ocenę dotychczasowego funkcjonowania systemu usług oraz zdefiniowanie najpilniejszych potrzeb poszczególnych grup społecznych w gminie.

OSOBY STARSZE

W odniesieniu do osób starszych w Gminie Czernice Borowe diagnoza wykazała dominujące problemy związane ze zjawiskiem samotności, barierami mentalnymi oraz deficytami w dostępie do opieki zdrowotnej i specjalistycznej (brak apteki lub punktu aptecznego, niewystarczająca dostępność lekarzy specjalistów, utrudniony dostęp do badań diagnostycznych i długoterminowej opieki pielęgniarstwa). Wyzwaniem pozostają również bariery architektoniczne (wysokie krawężniki, niedostosowane chodniki, brak wind i podjazdów w budynkach użyteczności publicznej) oraz ryzyko wygaśnięcia z końcem 2026 roku projektów zapewniających ciepłe posiłki i transport. Jednocześnie gmina dysponuje unikalnym potencjałem społecznym i instytucjonalnym: prężnie działającą Radą Seniorów, Klubem Seniora z zespołem wokalnym, bardzo aktywnymi Kołami Gospodyń Wiejskich i stowarzyszeniami, a także usługami GOPS (usługi opiekuńcze, Taxi dla Seniora, „pocztą obiadową”, wsparcie psychologiczne). Najważniejszymi potrzebami w zakresie rozwoju usług społecznych dla osób starszych w Gminie Czernice Borowe są:

- zatrudnienie animatora społeczności lokalnej oraz zwiększenie liczby godzin wsparcia psychologicznego dostępnego bezpośrednio na miejscu;
- utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku (UTW) oraz organizacja warsztatów z zakresu bezpieczeństwa w sieci i przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu;
- utworzenie dedykowanego Gminnego Ośrodka Kultury (GOK) jako koordynatora profesjonalnej oferty spędzania czasu wolnego oraz organizacja wyjazdów studyjnych i teatralnych;
- zapewnienie ciągłości usług dożywiania (dowozu obiadów) po zakończeniu projektów zewnętrznych w grudniu 2026 roku;
- uruchomienie telefonu zaufania/bezpieczeństwa oraz wdrożenie systemu monitoringu stanu zdrowia i dobrostanu osób samotnych w środowisku wiejskim;
- organizacja zajęć ruchowo-rehabilitacyjnych („zdrowy kręgosłup dla seniora”) oraz montaż ławek odpoczynkowych wzdłuż ciągów pieszych w sołectwach;
- rozwój transportu specjalistycznego oraz likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych.

Tabela 15. Diagnoza sytuacji osób starszych – zasoby, trudności i potrzeby

Obszar wsparcia	Zasoby (potencjał)	Trudności	Potrzeby
Włączenie społeczne i integracja	• Klub Seniora (chór/zespół wokalny, spotkania okolicznościowe i informacyjne); • Działalność KGW i stowarzyszeń (warsztaty międzypokoleniowe, projekty kulinarne, wyjazdy studyjne); • Aktywność Rady Seniorów (warsztaty AI, wokalne, rękodzieła, dietetyczne).	• Bariery mentalne i stereotypy; • Samotność i wykluczenie cyfrowe seniorów; • Niewystarczająca współpraca między sołectwami i organizacjami; • Duża oferta zajęć, lecz niska frekwencja/zaangażowanie części mieszkańców.	• Zatrudnienie animatora społeczności lokalnej; • Organizacja warsztatów z bezpieczeństwa w sieci i higieny cyfrowej; • Wzmocnienie inicjatyw międzypokoleniowych łączących seniorów i dzieci; • Uruchomienie telefonu zaufania dla osób samotnych.
Zdrowie i profilaktyka	• Konsultacje z psychologiem (indywidualne i grupowe); • Warsztaty ruchowo-twórcze i rehabilitacyjne („zdrowy kręgosłup”) inicjowane przez Radę Seniorów.	• Brak apteki lub punktu aptecznego na terenie gminy; • Niewystarczająca dostępność lekarzy specjalistów i długoterminowej opieki pielęgniarzkiej; • Ograniczony dostęp do specjalistycznych badań i diagnostyki; • Ograniczony dostęp do specjalistycznych usług opiekuńczych.	• Zwiększenie liczby godzin dyżurów psychologa na terenie gminy; • Wdrożenie zorganizowanych zajęć sportowo-rehabilitacyjnych dla seniorów; • Ułatwienie dostępu do punktu aptecznego i leków; • Utworzenie systemu monitorowania sytuacji zdrowotnej osób samotnych.
Pomoc i usługi społeczne	• Usługi opiekuńcze świadczone we współpracy ze Spółdzielnią Socjalną „KOSTKA”; • „Pocztą obiadową” (dowóz posiłków w ramach projektów); • Działania osłonowe i wsparcie socjalne GOPS.	• Ryzyko przerwania finansowania dowozu posiłków (koniec grantu z dniem 15.12.2026 r.); • Ograniczone zasoby kadrowe do realizacji drobnego wsparcia domowego.	• Zapewnienie stabilnego, ciągłego mechanizmu dożywiania osób niesamodzielnych po 2026 r.; • Rozwój usług asystenckich wspierających codzienne funkcjonowanie w miejscu zamieszkania.

Obszar wsparcia	Zasoby (potencjał)	Trudności	Potrzeby
Infrastruktura i transport	• Bezpłatna usługa „Taksówka dla Seniora”; • Dostępne sale wiejskie i Lokalne Centrum Aktywności Społecznej.	• Bariery architektoniczne w przestrzeni publicznej (wysokie krawężniki, niedostosowane chodniki, schody, brak wind); • Brak ławek do odpoczynku w przestrzeni; • Brak Gminnego Ośrodka Kultury i Ośrodka Sportu i Rekreacji.	• Montaż ławek odpoczynkowych w sołectwach; • Przystosowanie chodników i wejść do obiektów publicznych (likwidacja barier, budowa podjazdów); • Utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury (GOK); • Utworzenie Uniwersytetu Trzeciego Wieku (UTW).

Źródło: opracowanie własne na podstawie warsztatów

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

W odniesieniu do grupy osób z niepełnosprawnościami w Gminie Czernice Borowe diagnoza wykazała potrzebę systemowego wsparcia w środowisku domowym oraz zabezpieczenia transportu specjalistycznego. Kluczowym zagrożeniem zidentyfikowanym przez zespół diagnostyczny jest czasowy charakter realizowanych programów wsparcia (m.in. transport, dowóz posiłków oraz wsparcie psychologiczne zabezpieczone w ramach grantów wyłącznie do 15 grudnia 2026 roku). Istotnym utrudnieniem są także bariery architektoniczne, deficyt infrastruktury opiekuńczo-rehabilitacyjnej finansowanej z NFZ oraz brak apteki na terenie gminy. Potencjałem gminy w tym obszarze jest aktywna działalność GOPS (praca socjalna, usługi opiekuńcze, świadczenia), zaangażowanie Spółdzielni Socjalnej „KOSTKA” (opieka domowa, dowóz posiłków), wsparcie transportowe OSP (pomoc przy dojazdach), a także działania Rady Seniorów (zajęcia ruchowe zaplanowane do października 2026 r.). Najważniejszymi potrzebami w zakresie rozwoju usług dla osób niesamodzielnych i z niepełnosprawnościami są:

- utworzenie stacjonarnego klubu lub świetlicowego punktu integracji i spotkań dla osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów;
- zapewnienie stałego, specjalistycznego transportu door-to-door (w tym utrzymanie i rozwój usług po grudniu 2026 roku);
- wprowadzenie usług asystenckich oraz zorganizowanie usług wspierających w miejscu zamieszkania (np. usługa dowozu zakupów i leków);
- wdrożenie oferty zajęć terapeutycznych, integracyjnych i edukacyjnych w środowisku lokalnym (w tym spotkań integracyjnych w domach podopiecznych);
- organizacja wyjazdów integracyjnych, wycieczek krajoznawczych i wyjść kulturalnych włączających osoby z niepełnosprawnościami w życie społeczne;
- montaż ławek odpoczynkowych oraz likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni gminnej (chodniki, krawężniki, podjazdy);
- ułatwienie dostępu do punktu aptecznego oraz rehabilitacji leczniczej.

Tabela 16. Diagnoza sytuacji osób z niepełnosprawnościami – zasoby, trudności i potrzeby

Obszar wsparcia	Zasoby (potencjał)	Trudności	Potrzeby
Włączenie społeczne i integracja	• Zajęcia ruchowo-integracyjne przy Radzie Seniorów (zaplanowane do 20.10.2026 r.); • Wydarzenia gminne i integracyjne w sołectwach.	• Izolacja społeczna i samotność w domach; • Brak dedykowanego miejsca spotkań integracyjnych; • Brak oferty wyjazdowej i turystyczno-rekreacyjnej dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.	• Utworzenie klubu/miejsca dziennych spotkań integracyjnych; • Organizacja wycieczek krajoznawczych i wyjazdów na wydarzenia kulturalne.
Zdrowie i rehabilitacja	• Dostęp do POZ i pielęgniarki środowiskowej w ośrodku zdrowia; • Zajęcia z psychologiem przy GOPS (finansowane w projektach do 15.12.2026 r.).	• Brak stacjonarnego ośrodka rehabilitacyjnego na NFZ na terenie gminy; • Brak apteki/punktu aptecznego w gminie; • Brak długoterminowej opieki pielęgniarskiej.	• Ułatwienie dostępu do leków (zaopatrzenie apteczne na miejscu); • Zapewnienie dostępu do zabiegów rehabilitacyjnych i fizjoterapii; • Stały dostęp do zajęć terapeutycznych i konsultacji psychologicznych.
Pomoc i usługi społeczne	• Usługi opiekuńcze i praca socjalna realizowane przez GOPS oraz Spółdzielnię Socjalną „KOSTKA”; • Wypłata zasiłków stałych i świadczeń opiekuńczych; • Ciepłe posiłki z dowozem (do 15.12.2026 r.).	• Ryzyko utraty wsparcia w zakresie dowozu posiłków i opieki po zakończeniu grantu z dniem 15.12.2026 r.; • Niewystarczająca liczba godzin usług pielęgnacyjno-opiekuńczych w stosunku do skali potrzeb.	• Zabezpieczenie ciągłości świadczenia usług opiekuńczych i dowozu obiadów po 2026 r.; • Wprowadzenie usługi dowozu zakupów i sprawunków życia codziennego; • Uruchomienie telefonu zaufania/wsparcia.
Dostępność i transport	• Usługi transportowe GOPS i Spółdzielni Socjalnej (do 15.12.2026 r.); • Wsparcie jednostek OSP w dowozie mieszkańców (np. na szczepienia); • Działania UG w zakresie usuwania barier.	• Bariery architektoniczne (zbyt wysokie krawężniki, brak podjazdów, brak wind); • Deficyt specjalistycznego taboru transportowego po zakończeniu projektów grantowych.	• Dostosowanie infrastruktury drogowej i pieszej (obniżenie krawężników, budowa i remont chodników); • Trwałe zabezpieczenie specjalistycznego transportu door-to-door; • Rozmieszczenie ławek odpoczynkowych na trasach spacerowych w sołectwach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie warsztatów

OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Obszar zdrowia psychicznego stanowi jedno z najbardziej newralgicznych wyzwań społecznych w Gminie Czernice Borowe. Zidentyfikowano brak bezpośredniego i stałego dostępu do lekarza psychiatry, psychologa oraz psychoterapeuty na terenie gminy, a także brak wystarczających środków finansowych na utrzymanie stałych etatów terapeutycznych po wygaśnięciu projektów. W toku diagnozy wskazano na bariery transportowe w dotarciu do poradni specjalistycznych w Przasnyszu lub Ciechanowie, a także zmaganie się ze stygmatyzacją i brakiem wiedzy społeczeństwa o kryzysach psychicznych.

Do istniejących zasobów należą: podstawowa opieka zdrowotna w lokalnym ośrodku zdrowia, wsparcie terapeuty i psychologa w GOPS (finansowane w ramach projektów), posiłki z dowozem, transport do placówek specjalistycznych oraz placówka MONAR-MARKOT w Turowie. Najważniejszymi potrzebami w zakresie rozwoju usług dla osób w kryzysie zdrowia psychicznego są:

- utworzenie samopomocowych grup wsparcia dla osób w kryzysie oraz ich rodzin;
- uruchomienie gminnego telefonu zaufania i wsparcia kryzysowego;
- edukacja społeczności lokalnej w zakresie profilaktyki zdrowia psychicznego oraz przełamywania tabu i stygmatyzacji;
- zapewnienie stałego dostępu do specjalistów – psychologa, psychiatry, terapeuty uzależnień oraz seksuologa;
- utworzenie stacjonarnego ośrodka wsparcia dziennego lub wydzielonych „miejsc wyciszenia” sprzyjających regeneracji psychicznej;
- rozwój warsztatów arteterapeutycznych i zajęć biblioterapeutycznych (we współpracy z biblioteką publiczną);
- zapewnienie dostępnego transportu publicznego lub celowego do specjalistycznych poradni poza gminą.

Tabela 17. Diagnoza obszaru zdrowia psychicznego – zasoby, trudności i potrzeby

Obszar wsparcia	Zasoby (potencjał)	Trudności	Potrzeby
System wsparcia i terapia	• Okresowe wsparcie psychologa i terapeuty uzależnień w ramach GOPS; • Podstawowa opieka lekarza rodzinnego i pielęgniarki w Ośrodku Zdrowia; • Działalność placówki MONAR-MARKOT w Turowie; • Działalność grupy AA „SZANSA” w Chojnowie.	• Brak stałego dostępu do psychiatry i psychoterapeuty na miejscu; • Brak stabilnego, ciągłego finansowania etatów terapeutycznych poza projektami grantowymi; • Brak zorganizowanych grup wsparcia dla osób po kryzysach i ich rodzin; • Brak dostępu do seksuologa.	• Zapewnienie regularnych dyżurów psychiatry i psychologa w gminie; • Utworzenie lokalnych grup wsparcia i samopomocy; • Dostęp do konsultacji z seksuologiem; • Uruchomienie telefonu zaufania i wsparcia psychicznego.
Edukacja i włączenie społeczne	• Potencjał Gminnej Biblioteki Publicznej (warsztaty, spotkania edukacyjne); • Projekty profilaktyczne koordynowane przez GKRPA.	• Silne tabu społeczne, wstyd i obawa przed stygmatyzacją ze strony otoczenia; • Brak wiedzy mieszkańców na temat wczesnych objawów zaburzeń psychicznych; • Poczucie wyobcowania i wycofanie osób w kryzysie z życia społecznego.	• Realizacja kampanii edukacyjnych przełamujących stygmatyzację i oswajających tematykę zdrowia psychicznego; • Wdrożenie zajęć z biblioterapii i warsztatów arteterapii w instytucjach kultury; • Aktywizacja i włączanie osób po

Obszar wsparcia	Zasoby (potencjał)	Trudności	Potrzeby
			kryzysach w życie społeczności lokalnej.
Infrastruktura i mobilność	- Transport organizowany przez GOPS (taksówka do psychologa, urzędów, apteki); - Posiłki z dowozem dla osób niesamodzielnych	- Brak publicznej komunikacji umożliwiającej bezpośredni dojazd do poradni zdrowia psychicznego w powiecie; - Brak bezpiecznych przestrzeni dziennych („miejsz wyciszenia”) na terenie gminy.	- Utworzenie ośrodka wsparcia dziennego z wydzielonymi strefami wyciszenia i relaksacji; - Zapewnienie transportu publicznego lub dedykowanych kursów do placówek specjalistycznych poza gminą.

Źródło: opracowanie własne na podstawie warsztatów

RODZINA I DZIECKO

W obszarze rodziny i dziecka diagnoza wykazała narastające wyzwania związane z deficytem zorganizowanej oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i starszej młodzieży, brakiem infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz brakiem ogólnodostępnej świetlicy środowiskowej. Znaczącym problemem jest wykluczenie komunikacyjne, brak transportu publicznego łączącego sołectwa ze stolicą powiatu oraz brak bezpiecznych ścieżek rowerowych. Dodatkowo zdiagnozowano utrudniony dostęp do opieki pediatrycznej, lekarzy specjalistów, apteki oraz stomatologii dziecięcej, a także brak instytucjonalnych form edukacji wychowawczej („szkoły dla rodziców”) i brak reprezentacji młodzieży w samorządzie (brak Młodzieżowej Rady Gminy). Do cennych zasobów gminy należą: Szkoła Podstawowa w Czernicach Borowych z bogatą ofertą kół zainteresowań, chórem i wolontariatem, Samorządowy Żłobek, Gminna Biblioteka Publiczna i Gminne Centrum Informacji (warsztaty, półkolonie, pikniki, rajdy), asystentura rodziny w GOPS oraz wsparcie OSP i Policji. Najważniejszymi potrzebami w zakresie rozwoju usług dla rodzin i dzieci są:

- zatrudnienie trenera sportowego oraz instruktorów zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań w sołectwach;
- powołanie Gminnego Ośrodka Kultury oraz utworzenie klubu sportowego integrującego dzieci i młodzież;
- utworzenie świetlicy środowiskowej pełniącej funkcje opiekuńczo-wychowawcze, socjoterapeutyczne i animacyjne;
- uruchomienie „Szkoły dla Rodziców” w formie cyklicznych warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze i opiekuńcze;
- rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej (budowa boiska wielofunkcyjnego Orlik, skateparku, bezpiecznych tras i ścieżek rowerowych);
- poszerzenie oferty kulturalnej dla młodzieży (mobilne kino, warsztaty muzykoterapii, teatr plenerowy);
- poprawa dostępności do opieki zdrowotnej dla najmłodszych (pediatra, stomatolog, dietetyk, psycholog dziecięcy);
- powołanie Młodzieżowej Rady Gminy oraz wdrożenie edukacji z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego i zdrowego stylu życia.

Tabela 18. Diagnoza sytuacji rodzin z dziećmi – zasoby, trudności i potrzeby

Obszar wsparcia	Zasoby (potencjał)	Trudności	Potrzeby
Włączenie społeczne i edukacja	Szkoła Podstawowa (koła przedmiotowe, taneczne, teatralne, chór, wolontariat, harcerstwo)	Brak oferty kulturalno-integracyjnej dedykowanej starszej młodzieży;	- Powołanie Gminnego Ośrodka Kultury; - Utworzenie klubu sportowego oraz zatrudnienie

Obszar wsparcia	Zasoby (potencjał)	Trudności	Potrzeby
	- Działalność Biblioteki i GCI (spotkania autorskie, półkolonie letnie i zimowe, bale, rajdy) - Działania edukacyjne Policji i OSP; - Samorządowy Żłobek w Czernicach Borowych.	- Brak zorganizowanych klubów sportowych; - Brak Młodzieżowej Rady Gminy i niska aktywność społeczna młodzieży; - Brak „szkół dla rodziców” wspierających w trudnościach wychowawczych; - Niedobór szkoleń z zakresu zasad ruchu drogowego i zdrowego stylu życia.	- trenera/instruktora sportowego; - Wdrożenie warsztatów muzykoterapii, teatru plenerowego i kina mobilnego; - Powołanie Młodzieżowej Rady Gminy.
Zdrowie i profilaktyka	- Wsparcie pedagogiczne i psychologiczne w szkole podstawowej; - Dożywianie dzieci w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	- Brak lekarza pediatry i brak apteki na terenie gminy; - Niewystraszający dostęp do lekarzy specjalistów i utrudniony dostęp do stomatologa; - Brak dostępu do dietetyka oraz deficyt wsparcia psychologiczno-psychiatrycznego dla dzieci.	- Ułatwienie dostępu do świadczeń pediatrycznych i stomatologicznych; - Zapewnienie regularnych konsultacji z dietetykiem dziecięcym; - Zapewnienie stałego dostępu do psychologa dziecięcego i psychiatry.
Pomoc i usługi opiekuńcze	- Praca asystenta rodziny w strukturze GOPS; - Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny, zasiłki celowe; - Programy pomocy żywnościowej; - Grupa wsparcia AA.	- Brak świetlicy środowiskowej zapewniającej bezpieczną opiekę popołudniową; - Brak stałej opieki wychowawczej dla rodziców dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	- Utworzenie ogólnodostępnej świetlicy środowiskowej z dożywianiem i pomocą w nauce; - Rozwój usług opiekuńczych i asystenckich w środowisku domowym rodziny.
Infrastruktura i transport	- Szkolna infrastruktura dydaktyczno-sportowa (sala gimnastyczna); - Lokalne place zabaw i siłownie plenerowe w sołectwach; - Tabor autobusowy zapewniający dowóz do szkoły.	- Brak transportu publicznego łączącego gminę z miastem powiatowym poza godzinami dowozu szkolnego; - Brak bezpiecznych ścieżek rowerowych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych; - Brak nowoczesnych obiektów sportowych (Orlik, skatepark).	- Budowa sieci ścieżek rowerowych łączących miejscowości gminy; - Budowa boiska wielofunkcyjnego typu Orlik oraz skateparku; - Organizacja transportu publicznego lub dojazdów na popołudniowe zajęcia pozaszkolne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie warsztatów.

3.4. ANALIZA POTRZEB PODMIOTÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

POTRZEBY INFRASTRUKTURALNE

Analiza zasobów oraz wnioski z pracy warsztatowej wskazują na konieczność dalszej modernizacji i doposażenia infrastruktury niezbędnej do realizacji bieżących oraz nowo projektowanych usług społecznych w Gminie Czernice Borowe. Kluczowym wyzwaniem pozostaje zapewnienie pełnej dostępności architektonicznej i użytkowej obiektów publicznych. Mimo sukcesywnego realizowania prac adaptacyjnych (m.in. termomodernizacja i remonty budynków szkolnych, modernizacja urzędu gminy czy utworzenie Lokalnego Centrum Aktywności Społecznej), nadal występują bariery architektoniczne, między innymi w formie wysokich krawężników przy ciągach pieszych, niewystarczającej liczby podjazdów oraz braku wind w części budynków użyteczności publicznej, co ogranicza swobodny dostęp seniorom oraz osobom o obniżonej sprawności ruchowej. Równie istotnym zadaniem jest adaptacja gminnych lokali na potrzeby nowych funkcji wsparcia dziennego. Zidentyfikowano wyraźną potrzebę zagospodarowania przestrzeni pod kątem utworzenia:

- świetlicy środowiskowej dla dzieci i młodzieży, łączącej funkcję opiekuńczo-wychowawczą, pomoc w nauce oraz zajęcia socjoterapeutyczne;
- klubu spotkań i integracji dla osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów;
- wydzielonych punktów konsultacyjnych i „miejsc wyciszenia”, umożliwiających dyskretne, komfortowe prowadzenie spotkań z psychologiem, terapeutą uzależnień czy seksuologiem.

W wymiarze bazy sprzętowo-technicznej priorytetem jest stałe unowocześnianie sprzętu biurowego i systemów teleinformatycznych w GOPS (kontynuacja podnoszenia cyberbezpieczeństwa i cyfryzacji pracy socjalnej), a także wzbogacenie infrastruktury sołectkiej o elementy małej architektury, w tym ławki odpoczynkowe dla osób starszych oraz urządzenia rekreacyjno-sportowe dla młodzieży.

POTRZEBY KADROWE

Efektywna realizacja zdiagnozowanych potrzeb społecznych wymaga wzmocnienia potencjału kadrowego i kompetencyjnego instytucji gminnych. Do najpilniejszych wyzwań kadrowych, które można wdrożyć w perspektywie krótkoterminowej, należą:

- zatrudnienie animatora społeczności lokalnej, odpowiedzialnego za integrację mieszkańców, organizację czasu wolnego, animację środowiskową w sołectwach oraz pobudzanie aktywności oddolnej seniorów i młodzieży;
- pozyskanie instruktorów i trenerów sportowych, którzy poprowadzą zorganizowane zajęcia pozalekcyjne na obiektach gminnych oraz zajęcia rehabilitacyjno-ruchowe dla seniorów („zdrowy kręgosłup”);
- zwiększenie liczby godzin lekarzy specjalistów, zapewnienie stałych, regularnych dyżurów psychologa, terapeuty uzależnień, a także rozszerzenie poradnictwa o specjalizacje deficytowe (psychiatra, seksuolog, dietetyk).

W przypadku utworzenia świetlicy środowiskowej niezbędne będzie zatrudnienie wykwalifikowanej kadry wychowawców i opiekunów. Równolegle podkreśla się konieczność stałego wsparcia i dbałości o bezpieczeństwo pracowników socjalnych GOPS wykonujących codzienną, trudną pracę w terenie w środowiskach zagrożonych przemocą i uzależnieniami.

PRZYCZYNY OGRANICZEŃ REALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

Zdiagnozowane ograniczenia i bariery w rozwoju usług społecznych na terenie Gminy Czernice Borowe wynikają z kilku nakładających się czynników strukturalnych, finansowych i społecznych:

1. **Ograniczenia finansowe i ryzyko luki projektowej** – znaczna część innowacyjnych usług środowiskowych (usługi opiekuńcze świadczone przez podmiot ekonomii społecznej, transport, dowóz posiłków, wsparcie terapeutyczne w ramach grantu „Premia Społeczna”) oparta jest na finansowaniu zewnętrznym, którego okres trwałości kończy się z dniem 15 grudnia 2026 roku.

Brak zapewnienia stabilnych, systemowych źródeł finansowania po tej dacie rodzi ryzyko regresu dostępności kluczowych świadczeń.

2. **Bariery komunikacyjne i wykluczenie transportowe** – brak publicznego transportu zbiorowego łączącego w sposób skoordynowany sołectwa z centrum gminy oraz stolicą powiatu w godzinach popołudniowych stanowi barierę uniemożliwiającą młodzieży korzystanie z oferty pozaszkolnej, a seniorom i osobom z niepełnosprawnościami dotarcie do lekarzy specjalistów i placówek terapeutycznych.
3. **Bariery świadomościowe i stereotypy** – silnie zakorzenione tabu społeczne, wstyd przed korzystaniem ze wsparcia psychologicznego i psychiatrycznego oraz lęk przed opinią otoczenia blokują wczesną interwencję i zniechęcają mieszkańców do zgłaszania się po pomoc.
4. **Deficyty w infrastrukturze ochrony zdrowia i instytucji kultury** – brak apteki/punktu aptecznego na terenie gminy, niedobór lekarzy specjalistów (w tym pediatry) oraz brak sformalizowanego Gminnego Ośrodka Kultury ograniczają kompleksowość oferty publicznej, zmuszając mieszkańców do dojazdów poza gminę.

4. PLAN DEINSTYTUCJONALIZACJI USŁUG SPOŁECZNYCH

Zidentyfikowane potrzeby mieszkańców Gminy Czernic Borowe oraz wyzwania, z jakimi mierzą się lokalne instytucje i podmioty wsparcia, stanowiły podstawę opracowania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych na lata 2026-2031. Głównym celem Planu jest:

Budowa spójnego i dostępnego środowiskowego systemu usług społecznych w gminie Czernic Borowe, odpowiadającego na potrzeby osób starszych, osób niesamodzielnych, rodzin z dziećmi oraz osób i rodzin doświadczających kryzysów. Rozwój usług świadczonych w społeczności lokalnej, oparty na współpracy podmiotów działających na rzecz mieszkańców, będzie służył zwiększaniu ich samodzielności, bezpieczeństwa i możliwości funkcjonowania w środowisku lokalnym.

Realizacja celu głównego będzie możliwa dzięki wdrożeniu czterech celów szczegółowych, ściśle odpowiadających na zdiagnozowane trudności i potencjały poszczególnych grup odbiorców:

OSOBY STARSZE

- Wzmocnienie samodzielności, bezpieczeństwa oraz trwałości usług wspierających seniorów w miejscu zamieszkania.
- Aktywizacja społeczna, edukacja i przeciwdziałanie wykluczeniu seniorów.

OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

- Zwiększenie dostępności przestrzennej, transportowej i infrastruktury publicznej.
- Rozwój usług środowiskowych, asystenckich oraz integracji lokalnej.

OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

- Zapewnienie lokalnego i stałego dostępu do pomocy psychologiczno-terapeutycznej.
- Profilaktyka środowiskowa, integracja i przeciwdziałanie stygmatyzacji.

DZIECKO I RODZINA

- Rozwój form opieki dziennej, integracji i infrastruktury czasu wolnego.
- Wzmacnianie kompetencji wychowawczych, profilaktyka i wsparcie socjalne rodzin.

4.1. OSOBY STARSZE

Cel szczegółowy		Działanie		Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e
1. Wzmocnienie samodzielnności, bezpieczeństwa oraz trwałości usług wspierających seniorów w miejscu zamieszkania.		1.1. Zabezpieczenie ciągłości i rozwój środowiskowych usług opiekuńczych oraz sąsiedzkich w miejscu zamieszkania przy współpracy z podmiotem ekonomii społecznej		2026-2031	GOPS w Czernicach Borowych, Spółdzielnia Socjalna „KOSTKA”
		1.2. Rozwój bezpłatnej usługi transportu na życzenie „Taksówka dla Seniora” na terenie gminy oraz w relacji do sąsiednich gmin.		2026-2031	Urząd Gminy Czernice Borowe, GOPS
		1.3. Zabezpieczenie ciągłości programu dożywiania („poczta obiadowa” / dowóz ciepłych posiłków dla osób samotnych i niesamodzielnych) po 2026 roku.		2026-2031	GOPS w Czernicach Borowych, Spółdzielnia Socjalna „KOSTKA”, Urząd Gminy
		1.4. Wdrożenie systemu monitoringu dobrostanu osób samotnych w środowisku wiejskim oraz uruchomienie telefonu zaufania/wsparcia dla seniorów.		2026-2031	GOPS w Czernicach Borowych, Rada Seniorów, OSP
2. Aktywizacja społeczna, edukacja i przeciwdziałanie wykluczeniu seniorów.		2.1. Utworzenie gminnego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (UTW) oraz organizacja szkoleń z zakresu bezpieczeństwa w sieci i obsługi narzędzi cyfrowych.		2026-2031	Gminna Biblioteka Publiczna, Rada Seniorów, Gminne Centrum Informacji, GOPS
		2.2. Organizacja zorganizowanych zajęć ruchowo-rehabilitacyjnych („zdrowy kręgosłup dla seniora”) oraz warsztatów profilaktyki zdrowotnej.		2026-2031	Rada Seniorów, Ośrodek Zdrowia w Czernicach Borowych, GOPS
		2.3. Stopniowa likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej (obniżanie krawężników, adaptacja ciągów pieszych) oraz montaż ławek odpoczynkowych w sołectwach.		2026-2031	Urząd Gminy Czernice Borowe, sołectwa

4.2. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Cel szczegółowy		Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e
3. Zwiększenie dostępności przestrzennej, transportowej i infrastruktury publicznej.	3.1. Sukcesywna likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych w budynkach użyteczności publicznej oraz w infrastrukturze pieszej (podjazdy, likwidacja progów, bezpieczne dojścia).		2026-2031	Urząd Gminy Czernice Borowe
	3.2. Rozwój dostosowanego transportu door-to-door dla osób z niepełnosprawnościami (w tym z wykorzystaniem taboru gminnego dostosowanego do wózków inwalidzkich oraz współpracy z OSP)		2026-2031	Urząd Gminy, GOPS w Czernicach Borowych, OSP
	3.3. Rozmieszczenie ławek odpoczynkowych i stref odpoczynku na trasach komunikacyjnych w miejscowościach gminy.		2026-2031	Urząd Gminy Czernice Borowe, sołectwa
4. Rozwój usług środowiskowych, asystenckich oraz integracji lokalnej.	4.1. Wprowadzenie i rozwój usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością w celu wsparcia w czynnościach dnia codziennego i załatwianiu spraw urzędowych.		2026-2031	GOPS w Czernicach Borowych, NGO
	4.2. Działania na rzecz ułatwienia dostępu do leków (utworzenie punktu aptecznego) oraz wsparcie w dostępie do zabiegów rehabilitacji leczniczej i sprzętu rehabilitacyjnego.		2026-2031	Urząd Gminy, Ośrodek Zdrowia w Czernicach Borowych, GOPS

4.3. OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Cel szczegółowy		Działanie	Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e
5. Zapewnienie lokalnego i stałego dostępu do pomocy psychologiczno-terapeutycznej.		5.1. Zapewnienie regularnych, bezpłatnych dyżurów psychologa oraz terapeuty uzależnień na terenie gminy (zwiększenie wymiaru godzinowego konsultacji).	2026-2031	GOPS w Czernicach Borowych, GKRPA, Urząd Gminy
		5.2. Kontynuacja i rozszerzenie działalności grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych (m.in. współpraca z grupą AA „SZANSA” w Chojnowie oraz realizacja programów terapeutycznych).	2026-2031	GKRPA, GOPS, Spółdzielnia Socjalna „KOSTKA”
		5.3. Zacieśnienie współpracy w obszarze interwencji kryzysowej i readaptacji z ośrodkiem MONAR-MARKOT w Turowie oraz poradniami specjalistycznymi w powiecie.	2026-2031	GOPS w Czernicach Borowych, MCPB MONAR-MARKOT w Turowie, SPZOZ Przasnysz
6. Profilaktyka środowiskowa, edukacja i walka ze stygmatyzacją.		6.1. Prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych przełamujących tabu i lęk przed korzystaniem z pomocy psychiatrycznej i psychologicznej.	2026-2031	GOPS w Czernicach Borowych, GKRPA, Szkoła Podstawowa
		6.2. Uruchomienie gminnego telefonu zaufania i wsparcia kryzysowego dla mieszkańców w trudnych sytuacjach życiowych.	2026-2031	GOPS w Czernicach Borowych
		6.3. Zaaranżowanie przyjaznych, bezpiecznych przestrzeni spotkań i „miejsc wyciszenia” w zasobach lokalowych gminy.	2026-2031	Urząd Gminy Czernice Borowe, GOPS

4.4. DZIECKO I RODZINA

Cel szczegółowy		Działanie		Okres realizacji	Podmiot/y odpowiedzialny/e
7. Rozwój form opieki dziennej, integracji i infrastruktury czasu wolnego.		7.1. Utworzenie i prowadzenie świetlicy środowiskowej pełniącej funkcje opiekuńczo-wychowawcze, socjoterapeutyczne oraz wspierające w nauce.		2026-2031	Urząd Gminy Czernice Borowe, GOPS, Szkoła Podstawowa
		7.2. Zatrudnienie trenera sportowego oraz instruktorów kół zainteresowań do prowadzenia regularnych, bezpłatnych zajęć popołudniowych dla dzieci i młodzieży.		2026-2031	Urząd Gminy Czernice Borowe, Szkoła Podstawowa
		7.3. Rozszerzenie oferty kulturalnej i animacyjnej dla młodzieży (mobilne kino, teatr plenerowy, warsztaty tematyczne, turnieje sportowe) oraz podjęcie kroków w kierunku utworzenia Gminnego Ośrodka Kultury.		2026-2031	Gminna Biblioteka Publiczna, kluby sportowe, GCI, NGO, sołectwa
8. Wzmacnianie kompetencji wychowawczych, profilaktyka i wsparcie socjalne rodzin.		8.1. Utworzenie „Szkoły dla Rodziców” w formie cyklicznych warsztatów podnoszących umiejętności opiekuńcze, komunikacyjne i wychowawcze.		2026-2031	GOPS w Czernicach Borowych, Szkoła Podstawowa, GKRPA
		8.2. Kontynuacja pracy asystenta rodziny oraz zindywidualizowanego poradnictwa socjalnego i psychologicznego dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.		2026-2031	GOPS w Czernicach Borowych
		8.3. Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz zapewnienie dożywiania dzieci w ramach zajęć świetlicowych i integracyjnych.		2026-2031	GOPS w Czernicach Borowych, Szkoła Podstawowa
		8.4. Działania na rzecz poprawy dostępu do lekarzy pediatrów, stomatologii dziecięcej, dietytyka oraz psychologa dziecięcego		2026-2031	Urząd Gminy, Ośrodek Zdrowia w Czernicach Borowych, GOPS
		8.5. Organizacja szkoleń z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz promocji zdrowego stylu życia we współpracy z Policją i OSP.		2026-2031	Szkoła Podstawowa, Policja, OSP, GKRPA

5. ZESTAWIENIE POTENCJALNYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Zestawienie potencjalnych źródeł finansowania działań opisanych w rozdziale 4 – Plan Deinstytucjonalizacji usług społecznych – umożliwia lepsze zidentyfikowanie i wykorzystanie dostępnych środków na realizację usług społecznych. Lokalny Plan Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Czernice Borowe na lata 2026-2031 przewiduje przede wszystkim korzystanie z funduszy zewnętrznych, w szczególności środków Unii Europejskiej, krajowych programów wsparcia oraz funduszy pochodzących z budżetu województwa. Wkład własny gminy będzie miał charakter uzupełniający, zapewniając przede wszystkim ciągłość oraz stabilność wdrażanych działań.

Realizacja działań ujętych w niniejszym Planie opierać się będzie na następujących źródłach finansowania:

- środkach unijnych,
- środkach ministerialnych i funduszach krajowych,
- środkach z budżetu Województwa Mazowieckiego,
- środkach własnych gminy Czernice Borowe,
- innych dostępnych funduszach i instrumentach zewnętrznych.

Poniżej przedstawiono zestawienie potencjalnych, szczegółowych źródeł finansowania działań ujętych w Planie. Zawarte w tabelach programy i fundusze odzwierciedlają aktualne możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Choć ich dostępność i warunki mogą ulegać zmianom w czasie, obecnie stanowią one solidną podstawę do planowania oraz inspirowania się przy pozyskiwaniu finansowania.

Tabela 19. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027	Zdrowie pracowników	Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Zdrowie psychiczne w pracy	Wsparcie zdrowia psychicznego pracodawców i pracowników, w tym profilaktyka wypalenia zawodowego.
		Osoby starsze	Dzienne Domy Opieki Medycznej	Tworzenie i wsparcie funkcjonowania placówek oferujących dzienną opiekę medyczną.
	Usługi społeczne i zdrowotne	Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Mieszkania treningowe i wspomagane	Zapewnienie warunków do samodzielnego funkcjonowania osób wymagających wsparcia.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, osoby w kryzysie zdrowia psychicznego, Rodziny z dziećmi	Opieka wytchnieniowa	Wsparcie dla opiekunów osób zależnych poprzez czasowe przejęcie opieki.
		Osoby starsze	Aktywizacja seniorów	Zwiększenie samodzielności, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i aktywizacja seniorów.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Usługi asystenckie	Pomoc osobom z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi teleopiekuńcze	Zdalne monitorowanie stanu zdrowia i bezpieczeństwa osób starszych lub niesamodzielnych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Transport dla osób potrzebujących wsparcia, np. do placówek zdrowotnych czy społecznych.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Transport door-to-door	Indywidualny transport dla osób o ograniczonej mobilności.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi opiekuńcze	Świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania.
		Osoby starsze, Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie mieszkania	Adaptacja mieszkań do potrzeb osób starszych lub z niepełnosprawnościami.
		Rodziny z dziećmi	Mediacje rodzinne	Pomoc w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez mediacje.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Konsultacje i porady psychologiczne	Wsparcie psychologiczne, psychoedukacja i działania profilaktyczne.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom	Terapeutyczne i społeczne wsparcie osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.
		Rodziny z dziećmi	Poradnictwo prawne	Udzielanie porad prawnych w zakresie funkcjonowania rodziny.
	Usługi społeczne na rzecz rodzin			

Program	Działanie	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027	Rewitalizacja miast	Rodziny z dziećmi	Terapia rodzinna	Terapia dla rodzin przeżywających trudności we współżyciu społecznym lub emocjonalnym.
		Osoby w kryzysie zdrowia psychicznego	Psychoterapia indywidualna	Pomoc psychoterapeutyczna dla osób indywidualnych.
		Rodziny z dziećmi	Grupy wsparcia i warsztaty wychowawcze	Wzmocnienie kompetencji rodzicielskich i wymiana doświadczeń.
		Rodziny z dziećmi	Praca socjalna	Świadczenia pracy socjalnej na rzecz rodzin wymagających wsparcia.
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego	-	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Likwidacja przeszkód utrudniających poruszanie się osobom z niepełnosprawnościami.
		Osoby z niepełnosprawnościami	Dostosowanie obiektów	Przystosowanie budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poprawa dostępności przestrzeni publicznej.
		Wszyscy mieszkańcy	Paczki żywnościowe/posiłki oraz działania towarzyszące, - warsztaty i doradztwo.	Zapewnienie osobom najbardziej potrzebującym podstawowej pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków oraz umożliwienie im udziału w bezpłatnych warsztatach na rzecz włączenia społecznego
Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego	Program Aktywny Maluch 2022-2029	Rodziny z dziećmi	Usługi opieki nad dziećmi	Tworzenie i funkcjonowanie nowych miejsc opieki dla dzieci do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce, dzienne opiekunowie) poprzez dofinansowanie inwestycji infrastrukturalnych oraz kosztów bieżących.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 20. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	Budżet państwa	Program „Aktywni Seniorzy - ASY”	Osoby w wieku 60+ oraz ich opiekunowie	Edukacja, rozwój polityki senioralnej, aktywizacja	Program wieloletni wspierający aktywność społeczną, edukacyjną i kulturalną, obejmujący rozwój polityki senioralnej, edukację, integrację międzypokoleniową, partycypację społeczną i dzienne formy wsparcia.
	Budżet państwa - Fundusz Solidarnościowy	„Opieka wytnieniowa” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnościami, Rodziny z dziećmi	Opieka wytnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Opieka wytnieniowa” dla	Osoby z niepełnosprawnościami	Opieka wytnieniowa	Odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. O

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
		Organizacji Pozarządowych	ami, Rodziny z dziećmi		uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością a” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego	Osoby z niepełnosprawnością ami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością cią	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego.
		„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością a” dla Organizacji Pozarządowych	Osoby z niepełnosprawnością ami	Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością cią	Celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. O uzyskanie środków na realizację zadań w ramach Programu, mogą ubiegać się Organizacje pozarządowe.
		„Centra opiekuńczo-mieszkalne”	Osoby z niepełnosprawnością ami	Centra opiekuńczo-mieszkalne	Stworzenie miejsc, gdzie osoby niepełnosprawne mogą zamieszkiwać na zasadach pobytu dziennego lub całodobowego, zapewniając im niezależność i samodzielność. Program adresowany jest do gmin i powiatów, które zorganizują usługi zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego w Centrach.
	Budżet państwa (<80%) i budżet gminy (>20%)	Korpus Wsparcia Seniorów	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze dla seniorów	1. Pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych (np. pomoc w robieniu zakupów, przygotowywaniu posiłków, sprzątanii), 2. Podstawowa opieka higieniczno-pielęgnacyjna (pomoc w myciu, ubieraniu, poruszaniu się), 3. Zapewnienie kontaktów z otoczeniem (pomoc w uczestniczeniu w wydarzeniach społecznych, zapewnienie towarzystwa), 4. Dofinansowanie zakupu i użytkowania opasek bezpieczeństwa lub innych urządzeń, 5. Wsparcie w utrzymaniu samodzielności w miejscu zamieszkania
		„Opieka 75+”	Osoby starsze	Usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	Zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi, a także tych które pozostają w rodzinie.
		„Za życiem”	Rodziny z dziećmi	Wsparcie rodzin z dziećmi	Kompleksowe wsparcie dla rodzin z dziećmi z ciężkimi niepełnosprawnościami lub nieuleczalnymi chorobami, a także dla kobiet w ciąży i ich rodzin. Wsparcie obejmuje m.in.: jednorazowe świadczenie w wysokości 4000 zł, asystenci rodzin, wczesne wspomaganie rozwoju dziecka i jego rodziny, usługi wspierające i rehabilitacyjne.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych - finansowany z budżetu państwa, pracodawców i innych źródeł	„Dostępna przestrzeń publiczna”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Zapewnienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do przestrzeni publicznej, informacji i komunikacji, a także technologii, urządzeń oraz usług powszechnie dostępnych lub powszechnie zapewnianych, na zasadzie równości z innymi osobami.
		„Samodzielność – Aktywność – Mobilność!” Mobilność osób z niepełnosprawnościami	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi transportowe	Wzrost niezależności osób z niepełnosprawnościami oraz ułatwienie im aktywności społecznej lub zawodowej poprzez zapewnienie dostępu do korzystania z samochodu osobowego.
		„Dostępność ponad barierami”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usuwanie barier architektonicznych	Rozwój i zwiększenie dla osób z niepełnosprawnościami dostępności przestrzeni fizycznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej, a także dostępności produktów i usług, w tym dotyczących turystyki, rekreacji i kultury.
		„Centra informacyjno-doradcze dla osób z niepełnosprawnościami”	Osoby z niepełnosprawnościami	Usługi wspierające osoby z niepełnosprawnościami	Uruchomienie centrów oferujących kompleksowe wsparcie informacyjne, doradcze i eksperckie dla osób z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenia, w tym w zakresie doboru technologii asystujących.
		„Zajęcia klubowe w WTZ”	Osoby z niepełnosprawnościami	Aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Rehabilitacja społeczna i zawodowa w formie warsztatów terapii zajęciowej.
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (moduł 1 i 2) oraz Ministerstwo Edukacji Narodowej (moduł 3)	Budżet państwa (80%) i budżet gminy (20%)	„Wsparcie Inicjatyw”	Osoby z niepełnosprawnościami	Integracja i aktywizacja osób z niepełnosprawnościami	Promowanie działań na rzecz aktywizacji środowiska osób niepełnosprawnych
		Program „Pośitek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	Rodziny z dziećmi	Opieka żywieniowa	Moduł 1 i 2 - zapewnienie pomocy dzieciom, uczniom i młodzieży oraz obejmuje pomocą osoby dorosłe, zwłaszcza osoby starsze, chore, niepełnosprawne i samotne w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Moduł 3 - wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.

Jednostka odpowiedzialna	Źródło finansowania/ Fundusz	Program	Obszar wsparcia	Obszar dofinansowania	Opis
Samorząd Województwa Mazowieckiego	Budżet Województwa Mazowieckiego (max. 80%)	"Wsparcie osób z niepełnosprawnościami na Mazowszu"	Osoby z niepełnosprawnościami	Dostęp do kultury dla osób z niepełnosprawnościami	Ułatwienie osobom z niepełnosprawnościami dostępu do instytucji kultury, dla których organizatorem jest Samorząd Województwa Mazowieckiego, poprzez możliwość skorzystania z ich oferty za preferencyjną cenę biletu, tj. 1 zł brutto za osobę z niepełnosprawnościami i 1 zł brutto za towarzyszącego jej opiekuna
		"Mazowsze dla młodzieży"	Rodziny z dziećmi	Aktywizacja młodzieży	Tworzenie i rozwój Młodzieżowych Rad poprzez dofinansowanie działań edukacyjnych, promocyjnych oraz organizacyjnych. Dotacje obejmują m.in. szkolenia dla młodzieżowych radnych i ich opiekunów, kampanie informacyjne oraz realizację inicjatyw młodzieżowych.
		"Mazowsze dla lokalnych centrów integracyjnych"	Wszyscy mieszkańcy	Integracja i aktywizacja mieszkańców	Zadania aktywizujące, integrujące i rozwijające lokalne społeczności poprzez zapewnienie podstawowej infrastruktury (takiej jak np. świetlice wiejskie, gminne/osiedlowe ośrodki kultury, domy kultury, domy pomocy społecznej, itp.) pełniące rolę tzw. „centrum integracyjno-kulturalne”

Źródło: opracowanie własne

6. SYSTEMY MONITOROWANIA I OCENY

Poniżej przedstawiono system monitorowania realizacji, oceny efektywności oraz pomiaru wskaźników Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Czernice Borowe. Szczególny nacisk położono na dokładne określenie metod ewaluacji podejmowanych działań, co umożliwi rzetelną i wszechstronną ocenę ich wpływu na poprawę jakości życia mieszkańców oraz wspieranie rozwoju społecznego w gminie. Proces ewaluacji będzie obejmował zarówno analizę stopnia realizacji zaplanowanych zadań, jak i ocenę osiągnięcia wyznaczonych wskaźników efektów i oddziaływania.

Monitoring wskaźników przypisanych do poszczególnych obszarów wsparcia będzie prowadzony regularnie, z wykorzystaniem danych zarówno ilościowych, jak i jakościowych. Takie podejście pozwoli na bieżące wychwytywanie zmieniających się potrzeb mieszkańców, elastyczne dostosowywanie działań oraz zapewnienie wysokiej skuteczności realizowanych usług społecznych w gminie Czernice Borowe.

6.1. WSKAŹNIKI REZULTATU I PRODUKTU

Wskaźniki służące monitorowaniu realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Czernice Borowe zostały przypisane do poszczególnych celów szczegółowych. Ich zastosowanie pozwoli na ocenę postępów w realizacji głównego celu, jakim jest stworzenie spójnego i dostępnego systemu usług społecznych odpowiadającego na złożone potrzeby lokalnej społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem seniorów, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz osób z problemami zdrowia psychicznego.

Wskaźniki zostały usystematyzowane według obszarów interwencji, których dotyczą. Warto jednak podkreślić, że ze względu na ich charakter przekrojowy, niektóre wskaźniki mogą odnosić się do więcej niż jednego obszaru wsparcia, mimo iż formalnie przypisane są do konkretnego celu. Szczegółowy wykaz wskaźników monitorujących realizację poszczególnych celów szczegółowych przedstawia poniższa Tabela 21.

Tabela 21. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia

OSOBY STARSZE		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
1.	Wzmocnienie samodzielności, bezpieczeństwa oraz trwałości usług wspierających seniorów w miejscu zamieszkania.	Liczba osób starszych objętych środowiskowymi usługami opiekuńczymi i sąsiedzkimi w miejscu zamieszkania.
		Liczba zrealizowanych kursów przewozowych w ramach usługi transportu na życzenie „Taksówka dla Seniora”.
		Liczba osób starszych i niesamodzielnych objętych usługą dowozu ciepłych posiłków („poczta obiadowa”).
2.	Aktywizacja społeczna, edukacja i przeciwdziałanie wykluczeniu seniorów.	Liczba słuchaczy utworzonego gminnego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (UTW).
		Liczba uczestników zorganizowanych zajęć ruchowo-rehabilitacyjnych („zdrowy kręgosłup dla seniora”) oraz warsztatów zdrowotnych.
		Liczba zamontowanych ławek odpoczynkowych w sołectwach oraz zaadaptowanych odcinków ciągów pieszych (obniżone krawężniki).
OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
3.	Zwiększenie dostępności przestrzennej, transportowej i infrastruktury publicznej.	Liczba obiektów użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (likwidacja progów, podjazdy).
		Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających ze zorganizowanego transportu door-to-door.
		Liczba utworzonych stref odpoczynku i zamontowanych ławek na trasach komunikacyjnych w miejscowościach gminy.

4.	Rozwój usług środowiskowych, asystenckich oraz integracji lokalnej.	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem asystenta osobistego w codziennym funkcjonowaniu. Liczba utworzonych punktów aptecznych / ułatwień w zaopatrzeniu w leki na terenie gminy.
OSOBY W KRYZYSIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
5.	Zapewnienie lokalnego i stałego dostępu do pomocy psychologiczno-terapeutycznej.	Liczba godzin przeprowadzonych dyżurów psychologa oraz terapeuty uzależnień na terenie gminy. Liczba osób objętych wsparciem w ramach grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych (w tym grupy AA „SZANSA”).
6.	Profilaktyka środowiskowa, edukacja i walka ze stygmatyzacją.	Liczba zrealizowanych lokalnych kampanii edukacyjnych i spotkań informacyjnych o tematyce zdrowia psychicznego. Liczba połączeń i osób, którym udzielono wsparcia w ramach gminnego telefonu zaufania.
RODZINY Z DZIEĆMI		
I.p.	Cel szczegółowy	Nazwa wskaźnika
7.	Rozwój form opieki dziennej, integracji i infrastruktury czasu wolnego.	Liczba utworzonych miejsc opieki i wsparcia dziennego w ramach nowo otwartej świetlicy środowiskowej. Liczba dzieci i młodzieży regularnie uczestniczących w bezpłatnych popołudniowych zajęciach sportowych i kołach zainteresowań. Liczba zrealizowanych wydarzeń animacyjnych i kulturalnych dla młodzieży (seanse kina mobilnego, teatr plenerowy, turnieje).
8.	Wzmacnianie kompetencji wychowawczych, profilaktyka i wsparcie socjalne rodzin.	Liczba rodziców/opiekunów biorących udział w cyklicznych warsztatach w ramach „Szkoly dla Rodziców”. Liczba rodzin objętych zindywidualizowaną pracą socjalną i wsparciem asystenta rodziny. Liczba zorganizowanych warsztatów i szkoleń z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zdrowego stylu życia.

Źródło: opracowanie własne

6.2. OPIS SYSTEMU MONITOROWANIA REALIZACJI PLANU I OSIĄGNIĘCIA WSKAŹNIKÓW

System monitorowania realizacji Planu oraz osiągania wskaźników ma na celu zapewnienie skutecznego nadzoru nad postępowaniem wdrażania zaplanowanych działań oraz ocenę stopnia realizacji wyznaczonych celów. Efektywne monitorowanie stanowi kluczowy element powodzenia całego przedsięwzięcia. Regularna analiza pozwoli na bieżąco śledzić zgodność działań z założeniami Planu oraz umożliwi szybkie reagowanie i wprowadzanie korekt w przypadku pojawiających się trudności. Taki system zapewni transparentność oraz odpowiedzialność w procesie realizacji, wspierając efektywne zarządzanie usługami społecznymi w gminie Czernice Borowe.

Monitoring realizacji Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Czernice Borowe na lata 2026-2031 oraz stopnia osiągania zaplanowanych wskaźników będzie prowadzony przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej we współpracy z lokalnymi interesariuszami zaangażowanymi w opracowanie i wdrażanie dokumentu, w tym:

- przedstawicielami władz gminy Czernice Borowe,
- jednostkami organizacyjnymi gminy,
- organizacjami pozarządowymi,
- innymi partnerami społecznymi i instytucjonalnymi.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej gromadzić będą dane dotyczące poszczególnych działań. Zebrane informacje – zgodne z określonymi wskaźnikami przypisanymi do celów szczegółowych – będą następnie analizowane przez zespół monitorujący. Na podstawie wskaźników co roku opracowywana będzie karta monitoringu pokazująca postępy w realizacji Planu.

6.3. OCENA SKUTECZNOŚCI I EFEKTYWNOŚCI PLANU (EWALUACJA)

Ostatnim etapem wdrażania Lokalnego Planu Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych Gminy Czernice Borowe na lata 2026-2031 będzie przeprowadzenie ewaluacji podjętych działań. Jej głównym celem będzie ocena efektów oraz zasadności realizowanych interwencji społecznych. Ewaluacja pozwoli określić stopień realizacji celów zawartych w Planie, a także ocenić skuteczność i efektywność podejmowanych działań.

Proces ewaluacji zostanie przeprowadzony w dwóch etapach:

1. **Ewaluacja on-going (bieżąca)** – prowadzona w trakcie realizacji Planu w formie corocznego sporządzania karty monitoringu, jako integralna część systemu monitorowania. Ma na celu regularną ocenę postępów w realizacji celów operacyjnych oraz identyfikację ewentualnych barier i wyzwań. Dzięki temu możliwe będzie bieżące dostosowywanie działań do zmieniającej się sytuacji społecznej i organizacyjnej.
2. **Ewaluacja ex-post (końcowa)** – przeprowadzona po zakończeniu okresu obowiązywania Planu. Obejme analizę osiągniętych rezultatów, trwałości wdrożonych rozwiązań oraz efektywności wykorzystania zasobów – finansowych, kadrowych i organizacyjnych. Pozwoli to na ocenę rzeczywistego wpływu podejmowanych działań na jakość życia mieszkańców gminy Czernice Borowe.

7. SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH

TABELE

Tabela 1. Powiązanie celów Planu z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla	6
Tabela 2. Liczba ludności w podziale na płeć w latach 2023-2025.....	7
Tabela 3. Inne wskaźniki demograficzne	8
Tabela 4. Poziom wykształcenia mieszkańców	9
Tabela 5. Poziom bezrobocia w latach 2023-2025	9
Tabela 6. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2023-2025	9
Tabela 7. Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz pozostałych usług w latach 2023-2025.....	10
Tabela 8. Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań własnych w latach 2023-2025 wraz z kwotą świadczeń	11
Tabela 9. Podstawowe informacje o podmiotach (lokalizacja, liczba miejsc, użytkowanie) dla lat 2023-2025	12
Tabela 10. Informacje o personelu w podmiotach dla lat 2023-2025.....	12
Tabela 11. Informacje organizacyjne dotyczące podmiotów dla lat 2023-2025.....	13
Tabela 12. Szkoły podstawowe i przedszkola na terenie gminy Czernice Borowe.....	13
Tabela 13. Organizacje prowadzące działalność na rzecz mieszkańców gminy Czernice Borowe	15
Tabela 14. Odpłatność gminy Czernice Borowe za pobyt w Domu Pomocy Społecznej.....	17
Tabela 15. Diagnoza sytuacji osób starszych – zasoby, trudności i potrzeby	21
Tabela 16. Diagnoza sytuacji osób z niepełnosprawnościami – zasoby, trudności i potrzeby	23
Tabela 17. Diagnoza obszaru zdrowia psychicznego – zasoby, trudności i potrzeby.....	24
Tabela 18. Diagnoza sytuacji rodzin z dziećmi – zasoby, trudności i potrzeby	25
Tabela 19. Obszary dofinansowania w ramach funduszy unijnych.....	35
Tabela 20. Obszary dofinansowania w ramach budżetu państwa oraz jednostek samorządowych	36
Tabela 21. Wskaźniki rezultatu i produktu w podziale na obszary wsparcia.....	40

WYKRESY

Wykres 1. Piramida wieku i płci w 2025 roku	8
---	---

MAPY

Mapa 1. Położenie gminy Czernice Borowe	7
---	---

Przewodniczący
Rady Gminy
Włodzimierz Stolarczyk